Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 290 (6266) | 18 снежня 1938 г., нядзеля | ЦАНА 10 КАП.

Імя лепшага сына совецкага народа, выхаванца партыі Леніна—Сталіна, Валерыя Паўлавіча Чкалава будзе заўсёды служыць нам прыкладам мужнасці і бязмежнай адданасці радзіме, нашай слаўнай партыі Леніна—Сталіна.

Схілім нашы баявыя сцягі над прахам народнага героя! Бывай, любімец народа, бывай, наш слаўны таварыш і друг!

РАШУЧА ЗМАГАЦЦА З ДЭЗАРГАНІЗАТАРАМІ ВЫТВОРЧАСЦІ

У нашай краіне, дзе ліквідавана эксплаатацыя чалавека чалавекам, дзе ўсе багацці зямлі—фабрыкі, заводы, прылады і сродкі вытворчасці з'яўляюцца здабыткам народа, уласнасцю соцыялістычнай дзяржавы, праца стала справай гонару, славы, доблесці і геройства.

У краіне соцыялізма чалавек працы, ўсёроўна фізічнай ці разумовай, з'яўляецца самым паважаным чалавекам у грамадстве, бо праца, чэсная праца з'яўляецца асновай соцыялізма, а працоўныя — рабочыя, інжынеры, тэхнікі, калгаснікі, служачыя — сапраўднымі гаспадарамі жыцця, гаспадарамі ўсіх матэрыяльных багаццяў соцыялістычнага грамадства.

Высока свядомыя адносіны да працы, любоў да свайго прадпрыемства, беражлівыя адносіны да соцыялістычнага дабра, дзяржаўных сродкаў—самыя характэрныя рысы совецкіх рабочых, усіх чэсных грамадзян краіны соцыялізма.

Рабочыя і служачыя нашых прадпрыемстваў, совецкія інтэлігенты з велізарным натхненнем і стараннасцю аддаюць свае веды, вопыт на справу соцыялістычнага будаўніцтва.

Яркім праяўленнем клопатаў совецкіх рабочых аб памнажэнні багаццяў сваёй соцыялістычнай дзяржавы з'яўляецца стаханаўскі рух, ударніцтва. Нашы стаханаўцы і ўдарнікі штодзённа дэманструюць узоры соцыялістычных адносін да працы, высокай вытворчай дысцыпліны.

Любоў да радзімы, сваёй соцыялістычнай вытворчасці натхняе стаханаўцаў і ўдарнікаў, усіх чэсных рабочых і служачых на гераічныя вытворчыя подвігі, на слаўныя справы. Ламаючы старыя нормы, уносячы рацыяналізатарскія прапановы, рухаючы наперад тэхніку і дабіваючыся на гэтай аснове высокіх паказальнікаў соцыялістычнай прадукцыйнасці працы, нашы рабочыя думаюць аб інтарэсах соцыялістычнага будаўніцтва. Яны ведаюць, што працуюць на сябе, на свой народ, на сваю горача любімую радзіму. Яны ведаюць, што інтарэсы соцыялістычнай дзяржавы і народа неадлучны адзін ад аднаго.

Аднак на нашых прадпрыемствах, ва ўстановах захаваліся яшчэ людзі, з дазволу сказаць, рабочыя, якія па-драпежніцку адносяцца да соцыялістычнай вытворчасці. Гэта — лодыры, рвачы, лятуны і разгільдзяі. Гэтыя людзі імкнуцца працаваць паменш, а ўрваць ад прадпрыемства, дзяржавы пабольш. Ці трэба гаварыць, што падобныя імкненні і людзі, зрабіўшыя гэткія брудныя мэты правілам сваіх паводзін, глыбока праціўны чэсным рабочым. Перадавікі вытворчасці—стаханаўцы, ударнікі чэсныя радавыя рабочыя заўсёды праяўляюць вялікае абурэнне, калі бачаць, як лодыры і рвачы дэзарганізоўваюць работу, наносячы вялікія страты дзяржаве.

Наш друк атрымлівае ў апошні час многа пісем ад кадравых рабочых, стаханаўцаў і ўдарнікаў, у якіх яны патрабуюць павесці больш рашучую барацьбу са злоснымі парушальнікамі працоўнай дысцыпліны. Учора ў «Звяздзе» апублікаваны выступленні старых кадравых рабочых і камандзіраў вытворчасці завода «Большэвік». Тт. Кугель, Канапацкі, Душацкі, Бенгіс паказалі ў сваіх артыкулах непрыемнае абліччa некалькіх разгільдзяяў і лятуноў. Патрабаванні стаханаўцаў аб тым, каб пазбавіць дэзарганізатараў вытворчасці магчымасці лодырнічаць за рахунак дзяржавы, абсалютна правільныя і падтрымліваюцца ўсімі чэснымі рабочымі і служачымі.

«... соцыялізм будуецца на працы. Соцыялізм і праца неаддзялімы адзін ад аднаго. Ленін, наш вялікі настаўнік, гаварыў: «Хто не працуе, той не есць». Што гэта значыць, супроць каго накіраваны словы Леніна? Супроць эксплаататараў, супроць тых, якія самі не працуюць, а прымушаюць працаваць іншых і ўзбагачаюцца за кошт іншых. А яшчэ супроць каго? Супроць тых, якія самі лодырнічаюць і хочуць за кошт іншых пажывіцца. Соцыялізм патрабуе не лодырнічання, а таго, каб усе людзі працавалі чэсна, працавалі не на іншых, не на багацеяў і эксплаататараў, а на сябе, на грамадства» (Сталін).

Лодыры наносяць велізарную шкоду нашай соцыялістычнай гаспадарцы. На менскім заводзе «Ударнік» прагулы, значная колькасць якіх зроблена без уважлівых прычын, толькі за тры кварталы 1938 года складаюць 2051 чалавекадзён. А завод «Ударнік» параўнаўча невялікае прадпрыемства. Колькасць прагулаў на іншых, больш буйных прадпрыемствах яшчэ большая. Адзін прагульшчык часта зрывае работу цэлай брыгады, ленты, а часамі нават цэлага цэха.

Між тым, камандзіры вытворчасці, партыйныя і прафесіянальныя арганізацыі прадпрыемстваў і ўстаноў у апошні час аслабілі барацьбу за вытворчую дысцыпліну, за большэвіцкі парадак на нашых фабрыках і заводах. Знаходзяцца нават і такія кіраўнікі—прафесіянальныя работнікі, судовыя работнікі, гаспадарнікі, якія не толькі праяўляюць ліберальныя адносіны да лятуноў і прагульшчыкаў, але пад выглядам абароны законаў аб працы бяруць злосных дэзарганізатараў вытворчасці пад сваё апякунства. Часамі гэта робіцца ў выніку няправільна зразуметых абавязкаў, часамі ў выніку нежадання псаваць адносіны. Але шкода ва ўсіх выпадках атрымліваецца велізарная.

У сваіх выступленнях беспартыйныя радавыя рабочыя, стаханаўцы і стаханаўкі зусім правільна ўказваюць, што рад палажэнняў аб дзяржаўным соцыялістычным страхаванні і аб рэгуліраванні працы або ўстарэлі, або сфармуліраваны так, што не адпавядаюць сёнешнім умовам. Узяць, напрыклад, правіла аб выплаце па часовай непрацаздольнасці. На практыцы атрымліваецца так, што прагульшчыкі, п'яніцы, злосныя парушальнікі працоўнай дысцыпліны, ашукваючы дзяржаву, атрымліваюць па бальнічных бюлетэнях (якія яны пры патуранні некаторых урачоў часта скарыстоўваюць, як шырму для прыкрыцця сваіх прагулаў) столькі-ж, колькі і чэсныя, адданыя вытворчасці рабочыя.

Партыя і ўрад нястомна клапоцяцца аб тым, каб совецкім людзям з кожным днём жылося ўсё лепш. У соцыялістычным грамадстве, пабудаваным у нашай краіне, інтарэсы чэсных працаўнікоў стаяць вышэй за ўсё. У нашай краіне трацяцца многамільярдныя сумы на соцыяльна-культурныя патрэбы працоўных. Толькі ў нашай краіне соцыялізма ажыццёўлена дзяржаўнае страхаванне рабочых і служачых, толькі ў нашай краіне працоўным прадастаўляюцца штогодныя платныя водпускі, толькі ў краіне Советаў ажыццёўлен самы кароткі ў свеце — сямігадзінны рабочы дзень. Гэтыя найвялікшыя заваяванні соцыялізма запісаны як непарушны закон у вялікай Сталінскай Канстытуцыі.

Абавязак кожнай партыйнай, прафесіянальнай арганізацыі неадкладна разгарнуць энергічную масава-палітычную работу за ўздым працоўнай дысцыпліны. Ад комуністаў патрабуецца, каб яны былі сапраўды большэвіцкімі важакамі мас. Комуніст павінен не толькі сам працаваць узорна, але пастаянна імкнуцца да таго, каб усе акружаючыя яго працавалі па-стаханаўску, па-ударнаму.

Доўг і абавязак кожнай партыйнай і прафесіянальнай арганізацыі, кожнага комуніста — своечасова выправіць памылку, дапушчаную тым або іншым чэсным рабочым. У той-жа час неабходна з усёй большэвіцкай рэзкасцю і страснасцю змагацца супроць лятуноў, прагульшчыкаў, дэзарганізатараў вытворчасці, супроць людзей, якія свядома падрываюць соцыялістычную вытворчасць.

УКАЗ
ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР
АБ УЗНАГАРОДЗЕ МАСКОЎСКАГА ПЯХОТНАГА ВУЧЫЛІШЧА імя ВЦВК ОРДЭНАМ ЧЫРВОНАГА СЦЯГА

Адзначаючы баявыя заслугі ў годы грамадзянскай вайны Маскоўскага пяхотнага вучылішча імя ВЦВК, старэйшага ў Чырвонай Арміі, і ў азнаменаванне 20-й гадавіны яго існавання ўзнагарадзіць вучылішча ордэнам Чырвонага сцяга.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
16 снежня 1938 г.

Напярэдадні выбараў у Акадэмію навук СССР

У адпаведнасці з рашэннем Соўнаркома СССР, які павялічыў лік сапраўдных членаў Акадэміі навук СССР да 130 чалавек і членаў-карэспандэнтаў да 330, Акадэмія апублікавала 8 кастрычніка паведамленне аб адкрываемых 50 вакансіях у сапраўдныя члены і 100—у члены-карэспандэнты. На працягу двух месяцаў навуковыя ўстановы, даследчыя інстытуты, універсітэты, ВНУ, навуковыя таварыствы, буйнейшыя заводы, грамадскія арганізацыі і асобныя вучоныя краіны абмяркоўвалі і высоўвалі кандыдатуры выдатных людзей навукі Совецкага Саюза. За прайшоўшы перыяд у Акадэмію навук прадстаўлена 225 кандыдатур ў сапраўдныя члены і 536 — у члены-карэспандэнты. Сярод гэтых кандыдатур—17 жанчын. Дзве з іх вылучаны ў акадэмікі і 15—у члены-карэспандэнты.

В. П. Чкалаў у труне, устаноўленай у Калоннай зале Дома Саюзаў. Фото Кіслова (Фотахроніка ТАСС).

РАЗВІТАННЕ З ВЯЛІКІМ ЛЁТЧЫКАМ

МАСКВА, 16 снежня (ТАСС). К 11 гадзінам, калі адкрыўся доступ у залу Дома Саюзаў, ужо стаялі доўгія вераніцы людзей, якія прышлі на апошняе развітанне з вялікім лётчыкам.

У першую змену ганаровага караула ля труны становяцца таварышы Булганін, начальнік паветраных сіл РСЧА камандарм другога ранга Лакціонаў, Героі Совецкага Саюза Белякоў і Кокінакі. Не спускае вачэй з роднага твару бліжэйшы друг Чкалава — яго жонка Ольга Эразмаўна.

Народ у маўклівым смутку развітваецца са сваім любімцам.

Труна з целам Чкалава пакоіцца на ўзвышшы ў цэнтры залы. Два чалавечыя патокі павольна рухаюцца, захоўваючы строгае маўчанне. Ля труны бесперапынна расце гара жывых кветак. На адным з вянкоў надпіс: «Вялікаму лётчыку нашага часу, Герою Совецкага Саюза Валерыю Паўлавічу Чкалаву ад Совета Народных Камісараў СССР». На істужках другога вянка напісана: «Слаўнаму сокалу нашай радзімы, Герою Совецкага Саюза Валерыю Паўлавічу Чкалаву ад К. Е. Варашылава». Вось вянок, ускладзены блізкімі прыяцелямі Беляковым і Байдуковым.

Ля падножжа труны—вянкі ад многіх дзяржаўных устаноў, грамадскіх арганізацый, ад прыяцеляў і блізкіх.

Увесь дзень ля труны знаходзіцца ганаровы воінскі караул. Разам з байцамі і камандзірамі жалобную вахту нясуць прыяцелі нябожчыка і пасланцы працоўных сталіцы. У ганаровым карауле праслаўленыя лётчыкі — таварышы Валерыя Паўлавіча па прафесіі, дэпутаты Вярхоўнага Совета СССР — таварышы Чкалава па дзяржаўнай дзейнасці. Тут — вучоныя, стаханаўцы, майстры мастацтва, будучыя лётчыкі—пітомцы загінуўшага пілота.

На працягу дня ў ганаровым карауле стаялі таварышы Мануільскі, Шкіратаў, Яраслаўскі, Паскробышаў, Бадаеў, Шчэрбакоў, Швернік, Будзённы, Запарожац, Ульрых, Горкін, Героі Совецкага Саюза Юмашаў, Молакаў, Спірын, Данілін, Слепнёў, Ляпідзеўскі, Вадап'янаў, Рычагоў, Сероў, Мазурук, Леўчэнка, Раскова, акадэмікі Камароў, Кржыжаноўскі, Губкін і іншыя.

З абнажонымі галовамі ля труны праходзяць рабочыя, служачыя, студэнты, школьнікі, совецкія інтэлігенты, хатнія гаспадыні.

Чкалаў! Гэта імя будзе жыць у сэрцах мільёнаў, увасабляючы мужнасць і гераізм палкага совецкага патрыёта, бязмежна адданага сваёй радзіме і вялікаму Сталіну.

Чалавечаму патоку няма канца. Ад Дома саюзаў амаль па ўсёй Пушкінскай вуліцы неперарыўна расце вераніца людзей, якія прышлі развітацца з Чкалавым.

НЯСТОМНА МАЦАВАЦЬ СОВЕЦКУЮ АВІЯЦЫЮ

Цэнтральны Камітэт прафесіянальнага саюза авіяцыйных работнікаў разам з усімі членамі саюза выражае свой глыбокі смутак з поваду гібелі пры выпрабаванні новага самалёта вялікага лётчыка нашага часу, Героя Совецкага Саюза таварыша Валерыя Паўлавіча Чкалава.

Совецкі народ, многатысячная сям'я гордых сталінскіх сокалаў страцілі свайго любімца, чыя ўпартая праца, здзіўляючае майстэрства, легендарная храбрасць і сапраўдная рэволюцыйная мужнасць пакрылі неўвядальнай славай совецкую авіяцыю, соцыялістычную радзіму.

Светлы вобраз Чкалава, яго бязмежная адданасць радзіме, яго бясстрашнасць і гераізм, яго смяротная нянавісць да ворагаў народа будуць заклікаць і натхняць нашых лётчыкаў і ўсіх работнікаў авіяцыі на новыя подвігі, на яшчэ большае ўмацаванне абароны нашай слаўнай радзімы.

Захоўваючы ў сэрцы гераічны вобраз Валерыя Чкалава, будзем нястомна мацаваць нашу авіяцыю, як самую магутную авіяцыю свету.

ПРЭЗІДЫУМ ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА САЮЗА АВІЯЦЫЙНЫХ РАБОТНІКАЎ.

ЛЁТЧЫК-БАГАТЫР

Востры боль апаліў сэрцы совецкіх патрыётаў. Абарвалася кіпучае жыццё слаўнага сына вялікага рускага народа лётчыка-багатыра Валерыя Паўлавіча Чкалава.

Палкай была яго любоў да цудоўнай соцыялістычнай айчызны, да большэвіцкай партыі, да таварыша Сталіна.

У імя радзімы, у імя Сталіна ён зрабіў дзерзнавенны паветраны прыжок ад сталіцы да берагоў Охоцкага мора. З імем Сталіна, з імем радзімы пранёсся ён на крыллях быстралётнай птушкі над Паўночным полюсам — з Масквы ў Амерыку.

Не было прэдзелу выдатным чкалаўскім дзярзанням. Ён быў бліскучым увасабленнем новага совецкага грамадзяніна, выпеставанага Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыяй. Адвага, мужнасць, беззаветная адданасць справе Леніна—Сталіна, жгучая нянавісць да ворагаў совецкай краіны — гэтыя выдатныя якасці заўсёды ўпрыгожвалі Валерыя Паўлавіча Чкалава.

Не раз у баях з японскімі самураямі ўспаміналі мы цудоўныя чкалаўскія пералёты, памнажаючыя славу дарагой айчызны, славу сталінскай авіяцыі. Гэтыя пералёты з'яўляліся выдатным узорам беззаветнай службы мацеры-радзіме.

Бывай, дарагі Валерый Паўлавіч! Памяць аб табе, аб тваіх бліскучых подвігах вечна будзе жыць у сэрцах вялікага народа.

Героі Совецкага Саюза
І. ЧЭРНАПЯТКА, Г. БАТАРШЫН.

ЯШЧЭ БОЛЬШ МАЦАВАЦЬ АБАРОНУ РАДЗІМЫ

З рэзалюцыі жалобнага схода совецкіх мастакоў горада Менска

— Совецкія мастакі горада Менска выражаюць свой глыбокі смутак з поваду гібелі любімца народаў СССР, вернага сталінца Валерыя Паўлавіча Чкалава. Беларускі народ, разам з усімі народамі нашай вялікай радзімы, не забудзе баявых заслуг бясстрашнага заваявальніка паветраных прастораў, Героя Совецкага Саюза таварыша Чкалава. Мы высока будзем ушаноўваць памяць лепшага сына радзімы, аддаўшага для справы комунізма сваё выдатнае, яркае жыццё.

Сход мастакоў заклікае ўсіх работнікаў літаратуры і мастацтва БССР па-чкалаўску мацаваць абарону нашай соцыялістычнай радзімы, запечатлець незабыўны вобраз народнага героя Валерыя Паўлавіча Чкалава, яго легендарнае імя ў новых высокамастацкіх творах, якія будуць натхняць рабочых, калгаснікаў і совецкую інтэлігенцыю на новыя чкалаўскія подвігі за справу комунізма.

ВОДГУКІ ЗАМЕЖНАГА ДРУКУ НА СМЕРЦЬ ВАЛЕРЫЯ ПАЎЛАВІЧА ЧКАЛАВА

ЗША

НЬЮ-ЁРК, 17 снежня. (ТАСС). Начальнік ваенна-паветраных сіл ЗША генерал Арнольд у гутарцы з карэспандэнтам ТАСС заявіў, што «амерыканская ваенная авіяцыя глыбока смуткуе з поваду трагічнай смерці сусветна вядомага лётчыка Героя Совецкага Саюза Валерыя Чкалава».

«Чкалаў, — заявіў далей Арнольд, — сваімі дасягненнямі ў галіне авіяцыі яшчэ цясней звязаў узамі дружбы дзве вялікія дзяржавы. Яго смерць — велізарная ўтрата для ўсёй сусветнай авіяцыі».

Генерал Арнольд праслаў у совецкае паўпрэдства ў ЗША пісьмо, у якім выказвае сваё асабістае спачуванне з поваду гібелі В. Чкалава.

Вядомы амерыканскі лётчык і палярны даследвальнік адмірал Рычард Бэрд заявіў: «Я выказваю сваё глыбокае спачуванне совецкаму народу ў сувязі з утратай яго вялікага лётчыка Валерыя Чкалава. Усе амерыканскія лётчыкі падзяляюць смутак совецкага народа».

ФРАНЦЫЯ

ПАРЫЖ, 17 снежня. (ТАСС). У сувязі з гібеллю Героя Совецкага Саюза таварыша Чкалава рад французскіх газет змяшчаюць сёння яго партрэт і прысвячаюць яму артыкулы. Газеты асабліва адзначаюць гераічны пералёт з Масквы ў Амерыку праз Паўночны полюс, зроблены тав. Чкалавым разам з тав. Беляковым і тав. Байдуковым у 1937 годзе.

«Пці парыз'ен» піша, што ў асобе Чкалава зышоў у магілу «адзін з лепшых лётчыкаў Совецкага Саюза». «Юманітэ» на першай старонцы змяшчае партрэт вялікага лётчыка тав. Чкалава пад загалоўкам: «Совецкая авіяцыя ў жалобе».

ІСПАНІЯ

БАРСЕЛОНА, 17 снежня. (ТАСС). Газеты «Фрэнтэ рохо», «Вангуардыя», «Нотысіас», «Трэбаль», «Дылувіо» і «Дыаграфіко» публікуюць паведамленні аб смерці тав. Чкалава. «Фрэнтэ рохо» піша: «СССР і ўвесь свет трацяць ў асобе Чкалава ажыццявіўшага смелы пералёт з Масквы ў ЗША, аднаго з лепшых барацьбітоў за прагрэс чалавецтва».

ЧЭХАСЛАВАКІЯ

ПРАГА, 17 снежня. (ТАСС). Амаль усе пражскія газеты публікуюць на відным месцы паведамленне аб трагічнай смерці слаўнага совецкага лётчыка, Героя Совецкага Саюза тав. Чкалава. Газеты змяшчаюць падрабязную біяграфію тав. Чкалава і адзначаюць яго найвялікшыя заслугі перад сусветнай авіяцыяй, у асаблівасці яго пералёт Масква — Паўночны полюс — ЗША. Рад органаў друку, у прыватнасці газеты «Партыі труда», выказваюць народам СССР глыбокае спачуванне з поваду цяжкай утраты.

ЛЯ ТРУНЫ ГЕРОЯ

З рання тысячы і тысячы працоўных сталіцы ідуць у Калонны зал Дома саюзаў развітацца з В. П. Чкалавым—слаўным сокалам чырвонай авіяцыі, любімцам совецкага народа.

Бясшумна змяняюцца вартавыя ля труны. Кожныя пяць мінут становіцца новая змена ганаровай варты. У смутным маўчанні тут стаяць пасланцы маскоўскіх заводаў і фабрык, дэлегацыі раёнаў сталіцы, блізкія і прыяцелі, лётчыкі, інжынеры, тэхнікі, майстры соцыялістычнай культуры, слаўныя Героі Совецкага Саюза.

Ля труны неадлучна знаходзіцца жонка Чкалава — Ольга Эразмаўна. Гора сям'і загінуўшага раздзяляе ўся краіна, усе працоўныя, якія прыходзяць у зал на апошняе развітанне.

У 14 гадзін 05 мінут да труны падыходзяць таварышы Сталін, Молатаў, Кагановіч, Варашылаў, Калінін.

Праходзяць пяць мінут. Таварыш Сталін, кіраўнікі партыі і ўрада ўступаюць месцы ля труны новай змене ганаровай варты. Некаторы час таварышы Сталін, Молатаў, Кагановіч, Варашылаў і Калінін астаюцца ў зале, углядаючыся ў мужны твар праслаўленага лётчыка, узрошчанага совецкім народам, выхаванага партыяй большэвікоў.

Паблізу труны знаходзіцца група прыяцеляў і блізкіх. Вось сюды падышлі землякі Валерыя Паўлавіча, яго родныя. Сярод іх — маці, брат і сястра заўчасна загінуўшага пілота.

Блізіцца вечар, а к Дому саюзаў накіроўваюцца ўсё новыя і новыя патокі людзей, якія спяшаюцца аддаць апошні доўг майстру бліскучых перамог совецкай авіяцыі, дастойнаму сыну вялікага народа.

—о—

На далёкім востраве Чкалаў

ПАСЕЛАК ВОСТРАВА ЧКАЛАЎ, 17 снежня. (ТАСС). Сумную вестку пачулі жыхары вострава Чкалаў. Радыё паведаміла аб гібелі вялікага лётчыка Героя Совецкага Саюза Валерыя Паўлавіча Чкалава. Жыхары добра ведаюць загінуўшага героя. Два годы назад тав. Чкалаў разам са сваімі прыяцелямі тт. Беляковым і Байдуковым зрабілі пасадку на востраве, закончыўшы пералёт па Сталінскаму маршруту. З любоўю ўспамінаюць жыхары вострава аб сустрэчы з любімцам народа.

— У той момант, калі чырвонакрылы самалёт апусціўся на востраве Удд (зараз востраў Чкалаў), я знаходзіўся на востраве Лангр (зараз востраў Байдукоў),—гаворыць загадчык транспартным аддзелам камбіната ім. Чкалава тав. Самбургскі.—Працаваў я тады капітанам кацера «Нерпа». Мне было даручана даставіць к месцу пасадкі самалёта будаўнічыя матэрыялы. Калі гэта заданне было выканана, экіпаж «Нерпы» прымаў удзел у пабудове пляцоўкі для ўзлёту. Да канца будаўніцтва тав. Чкалаў знаходзіўся ўвесь час з намі. Не гледзячы на вялікую пераўтомленасць, Валерый Паўлавіч заўсёды быў вясёлым і жыццерадасным. Калі пляцоўка была пабудавана, самалёт, пілатуемы тав. Чкалавым, падняўся ў паветра, зрабіў развітальны круг над востравам і ўзяў курс на Хабараўск.

— Тав. Чкалаў загінуў, але яго гераічныя справы, светлая памяць аб ім будуць вечна жыць!—заявіў рабочы завода імя Чкалава тав. Кучумаў.

—о—

З апошняй пошты дэпутата Чкалава

ГОРКІ, 16 снежня. (ТАСС). У Горкаўскім аблвыканкоме ёсць некалькі пісем Валерыя Паўлавіча Чкалава, прысланых ім у самыя апошнія дні. Да пісем прыкладзены атрыманыя В. П. Чкалавым запросы і заявы выбаршчыкаў.

Хатняя гаспадыня горада Багародска тав. Разанава паведаміла дэпутату аб дрэнным становішчы гандлю ў горадзе і нездавальняючым абслугоўванні працоўных медыцынскай дапамогай. У пісьме на імя в. а. старшыні аблвыканкома тав. Лучкіна Валерый Паўлавіч выказаў упэўненасць, што недахопы, указаныя тав. Разанавай, могуць быць зжыты.

«Прашу вас, — пісаў тав. Чкалаў,— звярнуць на іх увагу і дапамагчы ў іх устараненні».

Рабочы горада Дзержынска тав. Федотаў паслаў В. П. Чкалаву перадавы артыкул з раённай газеты, дзе ўказвалася на недахопы ў арганізацыі гандлю. Тав. Чкалаў накіраваў гэты артыкул у Горкаўскі аблвыканком разам са сваім пісьмом.

Аблвыканком прапанаваў Дзержынскаму горсовету абмеркаваць пытанне аб становішчы гандлю ў горадзе.

Перапіска тав. Чкалава з працоўнымі паказвае, наколькі моцна была сувязь выбаршчыкаў са сваім дэпутатам і як вяліка любоў народа да свайго гордага сокала.

ПАМЯЦІ ВАЛЕРЫЯ ПАЎЛАВІЧА ЧКАЛАВА

Лепшы лётчык сучаснасці

Гэта было ў 1931 годзе. Я ў той час працаваў камісарам Н-скай авіячасці. Аднойчы з'яўляецца да мяне лётчык тав. Фёдараў і заяўляе:

— Таварыш Чкалаў — вялікі майстар самалётаваджэння. Але мне асабіста яшчэ боязна з ім лятаць. Усё яму не ўгодзіш, надта ўжо патрабавальны, асабліва ў выкананні віражаў і іншых фігур.

Гэта было назаўтра пасля таго, як таварыш Чкалаў вывозіў лётчыка Фёдарава на самалёце новай сістэмы. Я аб гэтай гутарцы потым расказаў таварышу Чкалаву.

— Раз чалавек не ведае тэхнікі, — адказаў мне Валерый Паўлавіч, — ён яе баіцца. Неабходна вучыць людзей валодаць самалётам у такой ступені, каб яны маглі ў любой абстаноўцы выконваць любое заданне партыі і ўрада, любыя пастаўленыя перад імі задачы.

І сапраўды. Пад кіраўніцтвам таварыша Чкалава лётчык Фёдараў неўзабаве стаў адным з вопытных вадзіцеляў самалётаў.

Таварыш Чкалаў нямыслімы па-за палётам. Я з ім не раз сустракаўся, часта назіраў за яго работай, скрозь насычанай гераізмам. Ініцыятыўнасць, смеласць, высокая якасць тэхнікі пілатажа — вось неад'емныя рысы Валерыя Паўлавіча. Ён вывучыў літаральна усе тыпы машын, праяўляючы пры гэтым большэвіцкае ўпорства, вялікую любоў да даручанай яму справы.

Сустрэўся я з Валерыем Паўлавічам яшчэ ў 1936 годзе, калі ён працаваў у ЦАГІ. Паміж намі была звычайная таварыская гутарка. Ён дзяліўся са мной сваімі поспехамі ў рабоце, сказаў, што яму прадастаўляюць абсалютна ўсе ўмовы для яго пладатворнай работы і што кожны дзень ён адчувае прыліў новых, свежых сіл, зусім не ведаючы стомленасці.

Але аб сабе ён не любіў многа гаварыць. Ён больш за ўсё пытаўся ў мяне аб поспехах нашых лётчыкаў у іх баявой і палітычнай падрыхтоўцы. Ён многіх ведаў, многіх сам абучаў, з многімі сустракаўся на рабоце. Цікавіўся ён не толькі поспехамі ў баявой вучобе, але і бытам і жыццём лётчыкаў. Я адчуваў, што перада мной сядзіць выключна чулы, адзыўлівы таварыш, сапраўдны большэвік.

З вялікай увагаю сачылі мы, яго калегі па рабоце, за яго бліскучым пералётам, за які яму было прысвоена званне Героя Совецкага Саюза. Гэта было свята ўсёй нашай краіны. Таварыш Чкалаў унёс у гісторыю нашай краіны, яе каласальных перамог шмат слаўных старонак.

Не хочацца верыць, што гэтага выдатнага чалавека, лепшага лётчыка сталінскай эпохі няма ў жывых. Мы, якія ахоўваюць краіну соцыялізма з паветра, будзем, па прыкладу таварыша Чкалава, па-большэвіцку авалодваць высотамі ваеннай лётнай тэхнікі, таксама, як і таварыш Чкалаў, горача любіць сваю радзіму і ненавідзець яе ворагаў. Па першаму закліку партыі і ўрада мы на сваіх сталёвых птушках будзем метка паражаць ворага, адкуль бы ён ні прышоў.

Л. С. МІНКОЎ,
палкоўнік-ордэнаносец.

ЯРКІ ВОБРАЗ САПРАЎДНАГА ГЕРОЯ

З рэзалюцыі агульнага схода работнікаў 1-га Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра

— Трагічна загінуў выдатны чалавек нашай радзімы, герой-лётчык, чыё імя яшчэ зусім нядаўна абляцела ўвесь свет, чый мужны вобраз жыве ў сэрцах грамадзян совецкай краіны.

Хто не захапляўся Героем Совецкага Саюза Валерыем Паўлавічам Чкалавым, гэтым бясстрашным сокалам, зрабіўшым свой гераічны палёт Масква—Паўночная Амерыка скрозь пургу і лёдавы туман непрыступнага Паўночнага полюса для таго, каб навекі праславіць імя совецкага лётчыка, для таго, каб высока ўзняць славу совецкай авіяцыі.

Хто не здзіўляўся выдатнай сіле волі, яснаму розуму, велізарнаму самаўладанню і энергіі гэтага бясстрашнага выпрабавальніка, з патрасаючай смеласцю кінуўшага ў паветраную стыхію новыя, яшчэ нявыпрабаваныя, самалёты.

Каго не радавала выдатнае жыццё гэтага чалавека, любімага народам і вялікім Сталіным, жыццё, поўнае вялікіх спраў і гераізма, поўнае любві і адданасці сваёй радзіме, свайму народу, усяму працоўнаму чалавецтву.

Велізарнае сэрца было ў гэтага чалавека, велізарны светлы розум.

Углядзьцеся ўважліва ў рэзкія, выразныя рысы твару на партрэце Валерыя Чкалава. Углядзьцеся ў яго пранізваючыя, далёка бачачыя вочы — і перад вамі стане яркі вобраз вялікага совецкага чалавека.

Мастакі, пісьменнікі, акторы! Вывучайце жыццё Чкалава, увасабляйце яго вобраз у скульптуры, у жывапісі, у вершах, у музыцы, на сцэне.

Гэта—яркі вобраз сапраўднага героя. Гэта—яркі вобраз большэвіка.

З такімі людзьмі перамог соцыялізм у нашай краіне.

З такімі людзьмі пераможа ён ва ўсім свеце.

А такіх людзей у нас тысячы.

Дадзім ім сотні новых машын, падымем іх высока ў неба, няхай іх бачаць і баяцца нашы ворагі.

Падтрымліваючы ініцыятыву рабочых завода імя Молатава аб стварэнні эскадрыллі імя Валерыя Чкалава, абавязваемся паставіць у наш выхадны дзень спектакль, збор ад якога здаць у фонд пабудавання эскадрыллі.

КАЛЕКТЫЎ 1-га БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА ДРАМАТЫЧНАГА ТЭАТРА.

ПА-ЧКАЛАЎСКУ АВАЛОДВАЦЬ БАЯВОЙ ТЭХНІКАЙ

Вестка аб трагічнай гібелі народнага героя, выдатнага лётчыка сучаснасці В. П. Чкалава была сустрэта байцамі і камандзірамі Н-скай часці БАВА з пачуццём глыбокага жалю. Байцы і камандзіры ўшанавалі памяць героя-лётчыка жалобным мітынгам.

Выступіў выдатнік вучобы, малады баец тав. Макорта. Ён адзначыў вялікія заслугі В. П. Чкалава, заклікаў байцоў і камандзіраў шырэй разгортваць соцыялістычнае спаборніцтва, больш настойліва выхоўваць такіх палкіх патрыётаў сваёй радзімы, якім быў Чкалаў.

Мітынг прыняў наступную рэзалюцыю: «У асобе Чкалава совецкі народ страціў аднаго з сваіх любімых герояў, сталінскага пітомца, лётчыка—увенчанага сусветнай славай.

Усё сваё жыццё Чкалаў аддаў справе свайго народа, справе партыі Леніна—Сталіна. Шануючы памяць аб Чкалаве, мы яшчэ мацней, яшчэ больш упорна возьмемся за авалоданне магутнай баявой тэхнікай Чырвонай Арміі, каб па-чкалаўску ўмець браць з яе ўсё, што яна можа даць».

ПАМЯЦЬ АБ ГЕРОІ БУДЗЕ ЖЫЦЬ ВЕЧНА

16 снежня адбыўся жалобны мітынг рабочых і служачых менскага паравознага дэпо.

— Трагічна загінуў на баявым пасту,—сказаў у сваім выступленні тав. Сяргеенка, — адданы сын народа Валерый Паўлавіч Чкалаў. Яго ведаў і любіў увесь вялікі совецкі народ. Народны герой, адзін з лепшых прадстаўнікоў—лётчыкаў непераможнай совецкай авіяцыі, ён сваімі выдатнымі пералётамі па сталінскіх маршрутах: Масква — востраў Чкалаў, Масква — Паўночная Амерыка ўпісаў слаўныя старонкі ў кнігу перамог соцыялізма. Народ вечна будзе памятаць героя-лётчыка.

У прынятай рэзалюцыі запісана:

«Мы будзем працаваць па-крывапосаўску, будзем усімі сіламі ўмацоўваць нашу магутную совецкую авіяцыю, якой аддаў сваё слаўнае жыццё незабыўны Валерый Паўлавіч».

БЫВАЙ, НАШ ДАРАГІ ЧКАЛАЎ!

З рэзалюцыі жалобнага мітынга рабочых, служачых, інжынерна-тэхнічных работнікаў барысаўскай запалкавай фабрыкі імя Кірава
(На мітынгу прысутнічала 1.000 чалавек)

— Мы, рабочыя і работніцы, інжынеры і тэхнікі, разам з усім народам нашай краіны, глыбока перажываем трагічную смерць слаўнага сына нашага вялікага народа Валерыя Паўлавіча Чкалава. Тав. Чкалаў усё сваё жыццё і ўсе сілы свае аддаў народу, справе ўмацавання абароны соцыялістычнай радзімы. Гэта ён першы праславіў нашу радзіму сваім бяспрыкладным пералётам з Масквы цераз Паўночны полюс у Злучаныя Штаты Амерыкі. Гэта яго імя, як наватара лётнага майстэрства, вядома ўсяму свету.

Бывай, наш дарагі Валерый Паўлавіч Чкалаў! Тваю справу, за якую ты аддаў сваё жыццё, наш народ пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна будзе рухаць наперад і наперад. Нашы слаўныя лётчыкі будуць лятаць далей за ўсіх, вышэй за ўсіх і хутчэй за ўсіх.

ЛЮБІМЕЦ НАРОДА

Не стала гордага сокала нашай радзімы Валерыя Чкалава. Яго, мужнага, абаяльнага, простага, вялікага народнага героя, горача любіў увесь совецкі народ. Аб гэтым цёпла гаварылі ўсе выступаўшыя на жалобным мітынгу рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых менскай швейнай фабрыкі «Кастрычнік».

У глыбокім маўчанні ўсе слухаюць усхваляваныя словы выступаючых. Гаворыць малады рабочы трэцяга цэха Дзмітрый Пашкевіч Для яго, як і для мільёнаў совецкай моладзі, жыццёвы шлях Валерыя Паўлавіча Чкалава з'яўляецца самым каштоўным прыкладам.

— Мужнасць Чкалава, яго любоў да соцыялістычнай радзімы, адданасць большэвіцкай партыі і вялікаму Сталіну, — гаворыць тав. Пашкевіч, — заўсёды з'яўляліся ўзорам для нас, моладзі, выхоўвалі і натхнялі на подвігі. Хто з нас, моладзі, не імкнуўся або не імкнецца быць хоць нямногім падобным на Чкалава. Я сам без адрыву ад вытворчасці скончыў лётную школу.

Стрымліваючы свой смутак, выступаўшыя тт. Рубінштэйн, Каган і іншыя гавораць аб любімцу і верным сыне народа, клянуцца таксама, як і Чкалаў, любіць сваю радзіму, клапаціцца аб умацаванні яе абараназдольнасці. Гэта клятва трохтысячнага калектыва фабрыкі выказана ў прынятай на мітынгу рэзалюцыі:

«На месца загінуўшага дарагога таварыша Чкалава стануць новыя тысячы адважных сыноў нашай радзімы. З нашых радоў мы падрыхтуем многа новых лётчыкаў, здольных прадаўжаць вялікую справу Чкалава.

Ушануем памяць героя-лётчыка, народнага выбранніка, дэпутата Вярхоўнага Совета СССР Валерыя Паўлавіча Чкалава яшчэ большым умацаваннем абараназдольнасці нашай квітнеючай радзімы».

З пачуццём глыбокага жалю сустрэлі працоўныя Совецкай Беларусі паведамленне аб гібелі Героя Совецкага Саюза Валерыя Паўлавіча Чкалава. НА ЗДЫМКУ: жалобны мітынг рабочых менскага вагонарамонтнага завода імя Мяснікова.

Фото Шышко. (Фотохроніка ТАСС).

МАРА ВАЛЕРЫЯ СТАНЕ БЫЛЛЮ

А. БЕЛЯКОЎ
Герой Совецкага Саюза

Неяк не верыцца, што Валерыя Чкалава не стала, што асірацела дружная сям'я совецкіх пілотаў. І зараз асабліва выразна ўстае перад вачмі ён, жывы Валерый, жыццерадасны, любячы жыццё, поўны творчых шуканняў і дзерзнавенных замыслаў. Сэрца шчыміць, калі ўспамінаюцца апошнія сустрэчы з ім, простыя і задушэўныя. Кожную з іх памяць захавае на доўгія годы, як светлыя ўспаміны аб непарушнай дружбе, якая звязвала Чкалава з таварышамі па рабоце.

Як любіў Валерый марыць! За кожнай яго марай таіліся дакладныя разлікі, прадуманыя планы. Многа планаў нараджалася ў яго пры выпрабаванні новых машын.

Успамінаецца мне, як аднойчы Валерый пазваніў і сказаў, што заўтра ён робіць адзін з трэніровачных палётаў на новым двухматорным самалёце. Валерый папрасіў мяне паляцець разам з ім, каб вызначыць, як адчувае сябе штурман у кабіне, ці добра размешчаны аэранавігацыйныя прыборы.

У назначаны час палёт адбыўся. Лялі мы з ім каля гадзіны. Скорасць самалёта была вельмі вялікая. Валодаў Валерый машынай дасканала. У задняй кабіне сядзеў інжынер, які запісваў паводзіны матораў, сачыў за прыборамі, рэгіструючымі ход выпрабаванняў.

Схадзілі на вышыню, затым знізіліся. У раёне аэрадрома Валерый зрабіў круг і, добра разлічыўшы, пайшоў на пасадку. Майстар высокага класа, ён сеў здзіўляюча дакладна.

— Добрая машына, — сказаў я, вылазячы з самалёта.

— Так, на гэтай машыне знойдзецца што паказаць, — пацвердзіў Валерый. Адчувалася, што ён абдумвае адну з наступных бліскучых спраў у славу нашай вялікай радзімы.

Пасля гэтага Чкалаў пайшоў да канструктара самалёта. Доўга і падрабязна расказваў ён яму аб тым, як вядзе сябе машына ў паветры. Валерый нібы зжываўся з самалётам, які ў яго руках станавіўся амаль адушаўлёным.

З слоў Чкалава можна было заключыць, што машына чулая, паслухмяная, вядзе сябе добра.

Кожнаму было ясна, як любіць вялікі лётчык машыну, адчувае і разумее яе, гаворыць аб ёй, як аб жывым, любімым чалавеку.

Так, Валерый быў у паветры таксама-ж, як птушка, — у роднай стыхіі.

Пільна сачыў Валерый за работай канструктарскай мыслі ў галіне самалётабудаўніцтва, падаваў канструктарам нямала цікавых ідэй, накіраваных да стварэння новых тыпаў першакласных самалётаў. З многімі машынамі, якія яшчэ толькі зараджаліся ў чарцяжах на кальке, у цішыні канструктарскіх бюро, у Валерыя былі звязаны вялікія лётныя планы на бліжэйшае будучае.

Поўны адвагі, прагнасці дзярзаць, Чкалаў выношваў план кругасветнага пералёта, які павінен быў памножыць перамогі совецкай авіяцыі, прынесці ёй новы сусветны рэкорд. Валерый марыў прадоўжыць гэтым пералётам бліскучы сталінскі маршрут.

Смелыя вочы пілота закрыліся. Ён не павядзе ўжо чырвонакрылы магутны самалёт вакол зямнога шара. Але моцна трымаюць штурвал цвёрдыя рукі совецкіх пілотаў, гатовых беззаветна прадаўжаць справу вялікага лётчыка нашага часу. І не далёк той дзень, калі мара Валерыя стане быллю.

Увянчаем памяць героя вялікімі справамі

Жалобны сход у Акадэміі навук БССР

У Акадэміі навук БССР адбыўся жалобны сход работнікаў Акадэміі. Сход адкрыў прэзідэнт Акадэміі навук БССР тав. Горэў.

Больш 300 акадэмікаў, навуковых работнікаў, якія запоўнілі канферэнцзалу Акадэміі, ушанавалі ўставаннем памяць народнага героя, выдатнага сына совецкага народа, Валерыя Паўлавіча Чкалава.

Акадэмікі Лубяка, Кулагін, работнікі Акадэміі тт. Прахін, Паўлаў у сваіх прамовах выказвалі глыбокі смутак з прычыны смерці вялікага грамадзяніна, выдатнага наватара Валерыя Паўлавіча Чкалава.

Акадэмік Якуб Колас прачытаў верш, напісаны на смерць Героя Совецкага Саюза Валерыя Чкалава.

Агульны сход прыняў наступную рэзалюцыю:

«Заслухаўшы інфармацыю аб гібелі вялікага лётчыка — Героя Совецкага Саюза таварыша Валерыя Паўлавіча Чкалава, мы, работнікі Акадэміі навук БССР, разам з усім совецкім народам выказваем пачуццё глыбокага жалю з поваду заўчаснай смерці народнага героя, сталінскага пітомца, бясстрашнага заваявальніка паветраных прастораў, які праславіў нашу совецкую авіяцыю сваімі пералётамі па сталінскіх маршрутах.

Сумуючы аб страце любімца совецкага народа, гордага сокала нашай авіяцыі таварыша Чкалава, мы абяцаем нашай партыі і ўраду аддаць усе свае сілы і веды справе далейшага развіцця нашай навукі і тэхнікі, справе ўмацавання абароннай магутнасці нашай вялікай соцыялістычнай радзімы.

Нашы гераічныя лётчыкі, верныя сыны партыі і народа, сваімі нябачанымі ў гісторыі авіяцыі пералётамі Масква — ЗША праз Паўночны полюс, сваім сакрушальным ударам, нанесеным японскім самураям ля возера Хасан, паказалі ўсяму свету несакрушальную магутнасць авіяцыі СССР.

Мы ўпэўнены, што тысячы сталінскіх пітомцаў, слаўных лётчыкаў нашай краіны, будуць памнажаць перамогі, дасягнутыя нашай авіяцыяй, будуць прадаўжаць справу, якой аддаў сваё яркае гераічнае жыццё Герой Совецкага Саюза Валерый Паўлавіч Чкалаў.

Мы цалкам і поўнасцю падтрымліваем прапанову рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў, служачых завода імя Молатава аб абвяшчэнні збора сродкаў на пабудову эскадрыллі імя Чкалава.

НАЧНАЯ ВЕСТКА

Лётчык Чкалаў загінуў... Валерый...
Рупар змоўк... Я напружваю слых...
Неяк мне ўсё-ж не хочацца верыць,
Што няма цябе сёння ў жывых!
Не збярэшся ты больш раніцою
У далёкі адказны палёт
І не ўзнімеш цяпер над Масквою
Угары баявы самалёт.
Смерць забрала героя... Я чую:
Песня жальбы з сталіцы плыве
І штандары ў хвіліну начную
Шалясцяць у вялікай Маскве.
Больш не стала арла паміж намі,
Хто бясстрашным героем узрос,
Хто на крыллях над вечнымі льдамі
Тваю славу, Радзіма, пранёс.
Мудры Сталін, як быццам па сыне,
У жалобе сумуе ў Крэмлі...
Ледзь прыкметна на твары маршчыны
Знакам смутку і жальбы ляглі.
Бачыў турмы ён, ссылкі былыя,
Сэрца цвёрдым было ў барацьбе...
Так балюча цяпер яно ные
У жалобе, герой, па табе.
Знаю я: зараз там абступілі
Тваё цела сябры ўсе наўкруг...
Над радзімай жалобныя хвілі...
Смелы сокал, бывай, блізкі друг!..
Осіпенка, Раскова Марына,
Мужны Громаў стаяць над табой...
Будзе трэба — сягоння машыны
Яны ўзнімуць на ворага ў бой!

Мікола АЎРАМЧЫК.

УСЕ СВАЕ СІЛЫ ЁН АДДАЎ РАДЗІМЕ

(З рэзалюцыі жалобнага схода хатніх гаспадынь дома спецыялістаў па Совецкай 179—Менск)

Мы, хатнія гаспадыні, з вялікім смуткам праслухалі паведамленне аб раптоўнай трагічнай смерці вялікага лётчыка, самаадданага сына нашай соцыялістычнай радзімы Валерыя Паўлавіча Чкалава. Ён аддаваў усе свае сілы і веды на карысць і росквіт нашай радзімы, не раз паказваючы выключныя прыклады самаадданасці і гераізма. Назаўсёды чалавецтва захавае памяць аб бясстрашным пералёце па маршруту Масква—Паўночны полюс — Злучаныя Штаты Амерыкі.

Памяць аб Чкалаве стане для нас прыкладам у нашай штодзённай рабоце на карысць соцыялістычнай радзімы. Тысячы лепшых людзей совецкай краіны будуць прадаўжаць справу Чкалава.

Мы, хатнія гаспадыні, далучаемся да прапановы працоўных аб пабудове эскадрыллі імя таварыша Чкалава.

ВОІНАВА, ВАНЕЕВА, ГАЙСІНА, АКСЕЛЬРОД, ГОЛЬМАН, ПЛАЎНІК.

НЯЗМЕРНА ВЯЛІК НАШ СМУТАК

Калгаснікі сельгасарцелі «Чырвоны гароднік», Менскага раёна, з болем у сэрцы слухалі сумную вестку. Смерць Героя Совецкага Саюза, выдатнага лётчыка В. П. Чкалава апячаліла ўсіх.

— Загінуў на баявым пасту сталінскі выхавальнік, усенародны герой Валерый Чкалаў, — гаворыць калгаснік С. Бондар. — Цяжкая ўтрата, вялікі смутак для ўсяго совецкага народа. Мы будзем старацца вырасціць новых герояў, новых чкалаўцаў. Калгаснікі абавязваюцца яшчэ лепш працаваць на сваіх палях, дабівацца высокіх ураджаяў.

— Вестка аб гібелі выдатнага чалавека, вялікага лётчыка нашай эпохі, апячаліла нашы сэрцы, — пішуць калгаснікі ў сваёй рэзалюцыі. — Валерыя Паўлавіча Чкалава ведаюць, любяць, памятаюць і доўга будуць памятаць усе працоўныя. Слава аб бясстрашным сокалу паветраных прастораў грыміць над усім светам.

Мы, калгаснікі, падтрымліваем прапанову аб арганізацыі ўсенароднага збору сродкаў на пабудову эскадрыллі імя В. П. Чкалава.

БУДЗЕМ ТАКІМІ, ЯК ЧКАЛАЎ!

Хто з нас, совецкіх школьнікаў, не носіць у глыбіні сваёй душы мары — стаць такім, як Чкалаў!

Чкалаў для нас — гэта прыклад бясстрашнасці, мужнасці, вернасці сваёй радзіме.

Быць такімі, як Чкалаў, мы разумеем не толькі ў сэнсе таго, каб быць такім лётчыкам-героем. Адкрыта прызнацца, кожны з нас хацеў-бы быць лётчыкам. Але нашай радзіме патрэбны і іншыя прафесіі — настаўнікі, аграномы, урачы, эканамісты і інш. Быць такім, як Чкалаў, можна не толькі будучы лётчыкам.

Мужнасць, бясстрашнасць, чэснасць, адвага, адданасць партыі большэвікоў і нашаму бацьку Сталіну — гэтыя якасці патрэбны кожнаму совецкаму чалавеку, на якім-бы ўчастку ён ні працаваў.

Мы, совецкія школьнікі, будзем несці вобраз Валерыя Чкалава, як сцяг мужнасці.

Будзем такімі, як Чкалаў.

Выдатнікі вучобы 25 сярэдняй школы г. Менска: ГАНЧАРЫК Жэня, ЯКУЦІК Вячаслаў, СІМАНЕНКА Владзімір.

ТЫСЯЧЫ СТАЛІНСКІХ ПІТОМЦАЎ ГАТОВЫ ПРАДАЎЖАЦЬ МАРШРУТЫ ЧКАЛАВА

(Рэзалюцыя мітынга студэнтаў, навуковых і тэхнічных работнікаў Беларускага дзяржаўнага медыцынскага інстытута)

Як і ўся совецкая краіна, мы глыбока патрасяны гібеллю найвялікшага лётчыка нашага часу — Героя Совецкага Саюза Валерыя Паўлавіча Чкалава. Валерый Паўлавіч пранёс над неабдымнымі прасторамі нашай радзімы славу аб сталінскай авіяцыі, аб гордых сокалах нашай краіны, аб правадыру працоўных усяго свету таварышу Сталіне. Чкалаў першы ажыццявіў шматгадовую мару чалавецтва аб транспалярных пералётах. За беззаветную адданасць нашай радзіме, вялікай справе Леніна—Сталіна Валерый Паўлавіч карыстаўся гарачай любоўю ўсяго совецкага народа.

Мы глыбока сумуем з поваду страты выдатнага самародка нашага народа і схіляем свае сцягі над гробам адданейшага сына нашай радзімы. Тав. Чкалаў многа працаваў над умацаваннем абараназдольнасці краіны соцыялізма, над тым, каб совецкія лётчыкі лятаді вышэй, далей і быстрэй за ўсіх. Таму лепшым помнікам Валерыю Чкалаву будзе прадаўжэнне той справы, за якую ён аддаў сваё жыццё. Тысячы сталінскіх пілотаў яшчэ вышэй узнімуць сцяг совецкай авіяцыі, разнясуць па ўсяму свету бессмертную славу аб ёй.

Мы, патрыёты совецкай краіны, будзем яшчэ больш працаваць над умацаваннем абараназдольнасці вялікага СССР. Мы ўмацуем рады нашай совецкай авіяцыі ўрачамі-пілотамі, урачамі-парашутыстамі, каб па першаму закліку вялікага Сталіна стаць у радах нашай слаўнай Чырвонай Арміі на абарону священных граніц нашай соцыялістычнай радзімы.

Палкі патрыёт радзімы

Радыё разнесла па краіне сумную вестку — 15 снежня загінуў на сваім баявым пасту вялікі лётчык нашай эпохі — Герой Совецкага Саюза Валерый Паўлавіч Чкалаў.

Цяжкая ўтрата для нашага паветранага флота, для ўсяго народа нашай радзімы!

З таварышам Чкалавым я сустракаўся многа раз: у час парадаў, прыёмаў у Крэмлі, на лётным полі. Глыбокае ўражанне аб выдатных якасцях адважнага лётчыка асталося ў мяне пасля сустрэчы з Валерыем Паўлавічам у абстаноўцы будняў вучобы.

Гэта было ў 1932 годзе. У нашу часць прыбыла камісія Наркамата Абароны для праверкі тэхнікі пілатавання. У састаў гэтай камісіі ўваходзіў і таварыш Чкалаў. Тут ваенныя лётчыкі ўбачылі бліскучыя чкалаўскія якасці. Кожны раз перад пачаткам вучэбных палётаў Валерый Паўлавіч цёпла гутарыў з маладымі лётчыкамі, перадаваў ім свой багацейшы вопыт, падымаўся ў паветра з кожным удзельнікам праверачных палётаў. У паветры тав. Чкалаў асабіста правяраў баявыя якасці і вытрымку пілота, тут-жа асабістым прыкладам паказваў тэхніку ваджэння самалёта. Хладнакроўе і мужнасць Чкалава радаваліся лётчыкам. У гутарках з пілотамі тав. Чкалаў папярэджваў аб шкоднасці ліхацтва:

«Таварышы, гаварыў Валерый Паўлавіч, ніколі не патрэбна зварочвацца з самалётам на «ты». Патрэбна браць ад машыны усё, што яна можа даць».

Знамянальныя, сусветна-гістарычныя пералёты па сталінскаму маршруту Масква — Далёкі Усход, Масква — Амерыка даказалі, што Чкалаў умеў браць ад тэхнікі ўсё, што можна з яе выжаць.

Валерый Чкалаў быў строгім у баявой абстаноўцы, не дапускаў ніякіх промахаў, патрабаваў ад кожнага пілота выдатнага ведання лётнай тэхнікі. І ў той-жа час ён быў чулым і простым таварышом. Вясёлы і жыццерадасны Валерый назаўсёды астанецца ў памяці кожнага з нас. Мы, лётчыкі, ніколі, ні пры якіх цяжкіх умовах не бачылі яго сумным. Чкалаў заўсёды знаходзіў добрае, цёплае, падбадзёрваючае слова.

Вялікі патрыятызм і геройства таварыша Чкалава прывіваюцца ўсяму лётнаму саставу нашай краіны. Сотні герояў-лётчыкаў, выконваючых баявыя заданні партыі і ўрада па ўмацаванню абароны краіны, гераізм совецкіх лётчыкаў, праяўлены імі ў баях з японскімі самураямі ля раёна возера Хасан, сведчаць, што чкалаўская смеласць, хладнакроў'е, мужнасць і адвага ўваходзяць у практыку і быт лётчыкаў нашай радзімы.

Светлая памяць аб бясстрашным героі В. П. Чкалаве будзе вечна жыць у сэрцах патрыётаў нашай вялікай радзімы. Яго жыццёвы шлях будзе служыць прыкладам усім лётчыкам, як патрэбна працаваць і змагацца за славу нашай радзімы.

Маёр Н. Ф. ПАПІВІН.

БУДЗЕМ ЛЯТАЦЬ ВЫШЭЙ ЗА ЎСІХ, ДАЛЕЙ ЗА ЎСІХ, БЫСТРЭЙ ЗА ЎСІХ

Разам з працоўнымі вялікага Совецкага Саюза, мы, лётчыкі, вельмі сумуем аб страце лепшага лётчыка нашай краіны, Героя Совецкага Саюза незабыўнага Валерыя Паўлавіча Чкалава. Мне, як асабіста ведаўшаму Валерыя Паўлавіча, асабліва цяжка думаць, што гэтага выдатнага майстра лётнай справы, аднаго з лепшых сыноў нашай радзімы, ужо няма больш у жывых.

Валерыя Паўлавіча Чкалава я па праву лічу сваім настаўнікам. Упершыню я з таварышам Чкалавым сустрэўся ў 1932 годзе, калі ён прыязджаў да нас у часць правяраць тэхніку пілотажа нашых лётчыкаў.

Памятаю, як зараз, я сядзеў за кіраваннем самалёта. Ззаду мяне, бо адводзячы ад мяне воч, знаходзіўся таварыш Чкалаў. Уважліва сачыў ён за ўсімі маімі рухамі. Таварышу Чкалаву асабліва не падабалася, як я рабіў глыбокі віраж.

— Надта вяла вы працуеце, таварыш Талдыкін, — сказаў ён мне, і сам узяўся за кіраванне. Яго смелыя, энергічныя і быстрыя віражы мяне прывялі ў неапісуемае захапленне. Я зразумеў, што перада мной сядзіць лётчык, непераўзыйдзена авалодаўшы тэхнікай самалётаваджэння.

Таварыш Чкалаў не толькі правяраў нас. Ён вучыў. На-хаду спраўляў нашы памылкі. Усяляў у нас мужнасць, храбрасць, смеласць і асаблівую ўвагу звяртаў на авалоданне тэхнікай пілотажа.

У 1935 годзе я быў сведкай выдатнага ваджэння таварышам Чкалавым пяцёркі самалётаў на першамайскім парадзе ў Маскве. Ім захапляўся вялікі Сталін і яго бліжэйшыя саратнікі.

Сваімі наступнымі бліскучымі гераічнымі пералётамі таварыш Чкалаў заваяваў сабе званне Героя Совецкага Саюза. Як сапраўдны патрыёт сваёй радзімы, ён праславіў нашу вялікую краіну Советаў, паказаўшы яе магутную сілу і непераможнасць.

Не хочацца верыць, што жыццё лепшага лётчыка сучаснасці абарвалася. Мы, лётчыкі, будзем прадаўжаць слаўныя справы Валерыя Паўлавіча, будзем лятаць вышэй за ўсіх, далей за ўсіх і быстрэй за ўсіх. На месца таварыша Чкалава стануць тысячы патрыётаў нашай радзімы, якія ў будучай вайне з фашыстамі пакажуць новыя, небывалыя ў гісторыі цуды.

А. Т. ТАЛДЫКІН.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

ГРУБАЕ СКАЖЭННЕ ПАСТАНОВЫ ЦК ВКП(б) АБ ПАРТЫЙНАЙ ПРАПАГАНДЗЕ

Звыш сямісот інжынераў, тэхнікаў і служачых працуе ва Управленні Беларускай чыгункі. Выхад у свет «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» выклікаў сярод інтэлігенцыі Управлення вялікую цікавасць да авалодання марксісцка-ленінскай тэорыяй. Пастанова ЦК ВКП(б) была ўспрынята як канкрэтная праграма, указваючая, як трэба арганізаваць вывучэнне марксізма-ленінізма. Пастанова ЦК ВКП(б) яшчэ вышэй падняла цікавасць да вывучэння гісторыі партыі, наглядна паказала інтэлігенцыі неабходнасць хутчэй ліквідаваць сваю тэарэтычную адсталасць.

Перад партыйным камітэтам Управлення стаяла задача глыбока растлумачыць пастанову ЦК ВКП(б), дапамагчы інтэлігенцыі ў яе самастойнай вучобе.

Між тым партыйны камітэт упорна чапляецца за старое, чакае яшчэ нейкіх дадатковых для яго дырэктыў. Комуністы, беспартыйныя асаджаюць сакратара парткома тав. Глушакова пытаннем, — калі-ж будзе арганізавана дапамога ў вывучэнні гісторыі партыі, і не могуць атрымаць адказу.

Сакратара парткома тав. Глушакова ўвесь час трывожыць адна думка: як ён будзе ажыццяўляць кантроль над самастойна вывучаючымі гісторыю партыі — іх-жа так многа ва Управленні. Не зразумеўшы пастановы ЦК ВКП(б), тав. Глушакоў нямала блытае і творыць шкодную адсябяціну.

Нядаўна тав. Глушакоў сабраў групарторгаў і даў ім дырэктыву арганізаваць улік самастойна займаючыхся і жадаючых вучыцца ў гуртках. Талкова тав. Глушакоў не растлумачыў групарторгам, і некаторыя з іх захапіліся шкоднымі зацеямі. Групарторг вагоннай службы тав. Чэрноў вынайшоў арыгінальны спосаб уліку займаючыхся самастойна. Ён прапанаваў усім супрацоўнікам службы напісаць заявы, у якіх павінна быць указана, з якога чысла яны пачнуць займацца вывучэннем гісторыі партыі. Каб даныя былі паўней, у заявах указвалася асвета, узрост і іншыя біяграфічныя даныя. Іншыя групоргі абмежаваліся складаннем спіскаў. Гэта грубейшае скажэнне пастановы ЦК ВКП(б) прайшло міма парткома і палітаддзела дарогі.

Захапіўшыся такімі зацеямі, партком не паклапаціўся аб арганізацыі лекцый і арганізацыі іншай дзейснай дапамогі інтэлігенцыі ў яе вучобе. Даўно парткому трэба было заняцца пытаннем арганізацыі рабочага часу камандзіраў, бо многія з іх, праседжваючы да глыбокай ночы ў кабінетах, зусім закінулі работу над павышэннем свайго ідэйна-палітычнага ўзроўню. У партарганізацыі звыкліся з гэтым і лічаць такую з'яву нармальнай. А гэта наносіць вялікую шкоду справе марксісцка-ленінскага выхавання кадраў.

Р. СЫРКІН.

Армейскія большэвікі авалодваюць марксісцка-ленінскай тэорыяй

Рашэнне ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» шырока абмяркоўвалася на партыйных сходах і актывах. Армейскія большэвікі аднадушна адобрылі гістарычнае рашэнне ЦК ВКП(б).

Большасць комуністаў пры абмеркаванні рашэння ЦК ВКП(б) аб партыйнай прапагандзе выказалі жаданне вывучаць гісторыю ВКП(б) самастойна. Многія таварышы прыступілі ўжо да самастойнага глыбокага вывучэння «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)». Так, напрыклад, комуніст т. Мелікаў, вывучаючы гісторыю ВКП(б), карыстаецца першакрыніцамі. Комуніст т. Быкаў працуе ўжо над другім раздзелам гісторыі партыі. Ён таксама глыбока вывучае першакрыніцы — творы Леніна і Сталіна. Комуніст т. Назарэнка вывучыў другі раздзел гісторыі нашай партыі.

У ходзе вывучэння «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» у многіх таварышаў узнікаюць няясныя пытанні. У дапамогу самастойна вывучаючым гісторыю ВКП(б) пры Доме Чырвонай Арміі арганізавана штодзённая індывідуальная кансультацыя. Кансультантамі вылучаны лепшыя прапагандысты часці—тт. Калінцэў, Усцюжанін і іншыя. Рэгулярна праводзяцца лекцыі па асобных раздзелах гісторыі ВКП(б). Днямі адбылася лекцыя на тэму «Утварэнне РСДРП».

С. КУЦАЕЎ.

СХОД СЕЛЬСКАЙ ІНТЭЛІГЕНЦЫІ

Днямі адбыліся сходы інтэлігенцыі Чашніцкага раёна, на якіх прысутнічала 500 чалавек настаўнікаў, тэхнікаў, урачоў, служачых. З вялікай увагаю і цікавасцю былі праслуханы даклады аб пастанове ЦК ВКП(б) «Пра пастаноўку партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)». Інтэлігенцыя абмянялася вопытам самастойнай работы над вывучэннем гісторыі большэвіцкай партыі.

На сходах было задана многа пытанняў, як райком партыі думае наладзіць сістэматычную дапамогу самастойна вывучаючым гісторыю ВКП(б), аб забеспячэнні літаратурай, падручнікамі. У спрэчках тт. Цімошчанка, Жуковіч, Вескер, Атрашкевіч і іншыя крытыкавалі РК КП(б)Б за адсутнасць канкрэтнай дапамогі настаўнікам і ўсёй інтэлігенцыі, самастойна вывучаючым гісторыю ВКП(б).

У мястэчку Чарэя нават няма кніжнага кіёска, дзе-б можна было купіць палітычную кнігу. У бібліятэцы зусім мала твораў класікаў марксізма-ленінізма. Кансультацыя і дапамога самастойна вывучаючым гісторыю партыі не наладжаны.

Райком КП(б)Б зусім не звяртае ўвагі на палітычнае выхаванне настаўнікаў. Калі кіраўнікі раёна прыязджаюць у сельсоветы, то яны бываюць у калгасах, цікавяцца гаспадарчым становішчам, але не заглядваюць у школу, не правяраюць, як выхоўваюцца совецкія дзеці.

У аднагалосна прынятых рэзалюцыях совецкая інтэлігенцыя дзякуе таварыша Сталіна за вялікія клопаты аб людзях, за выданне навуковай энцыклапедыі большэвізма — «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

ВОЛКАЎ.

1-е Студзеня 1919 — 1-е Студзеня 1939
Здабытае і заваяванае

* * *

ГАРАДОК КУЛЬТУРЫ

Там, дзе цяпер шырока размясціўся Універсітэцкі гарадок, нішто не нагадвае аб тым, што тут быў дзікі пустыр.

Для іх, дзяцей рабочых, калгаснікаў, служачых, совецкай інтэлігенцыі, стала рэальнай і ўпаўне ажыццявімай векавая мара працоўнага чалавецтва — авалодаць высотамі навукі. Шчаслівай совецкай моладзі шырока адчынены дзверы ўсіх навучальных устаноў. Для іх тут, на месцы зарослага бур'янам пустыра, совецкая ўлада пабудавала дасканалы вучэбны камбінат. Адзін за другім выраслі будынкі, і ў 1930 годзе БССР атрымала выдатны падарунак — Універсітэцкі гарадок.

Велізарным квадратам акаймляюць малады сквер будынкі вучэбных карпусоў. У іх размешчаны Беларускі дзяржаўны універсітэт, педагагічны і настаўніцкі, медыцынскі і юрыдычны інстытуты, Інстытут народнай гаспадаркі. Тут навучаюцца і выхоўваюцца новыя маладыя кадры педагогаў, урачоў розных спецыяльнасцей, юрыстаў, эканамістаў, планавікоў, фінансістаў. Звыш 6.500 студэнтаў навучаецца ў ВНУ, размешчаных ва Універсітэцкім гарадку. Тут працуюць звыш 500 прафесароў, дацэнтаў, асістэнтаў і педагогаў.

Штодзённа раніцой тысячная армія студэнтаў бурлівымі патокамі разліваецца па ўсіх карпусах, аудыторыях, лабараторыях, кабінетах, бібліятэках.

Яны прыехалі з усіх куткоў Совецкай Беларусі — з далёкага Палесся, з прадпрыемстваў Магілёва, Віцебска, Гомеля, з калгасаў Жлобіншчыны, Полаччыны, каб авалодаць вышынямі чалавечых ведаў.

Пачынаецца дзень вучобы, дзень творчай працы.

Вось па шырокіх лесніцах будынка Беларускага дзяржаўнага універсітэта накіроўваюцца на заняткі будучыя гісторыкі, біёлагі, хімікі, фізікі, матэматыкі, географы. Хто слухае чарговую лекцыю ў выдатна абсталяваных лабараторыях, хто робіць хімічны або фізічны дослед, хто ў заалагічным музеі вывучае шкілет першабытнай жывёлы, хто працуе над кнігай у багацейшай бібліятэцы універсітэта, якая налічвае да 100 тысяч тамоў кніг.

У гэты-ж час будучыя ўрачы вывучаюць анатомію чалавека, разглядаюць кожную костачку. Медыцынскі інстытут БССР — адзін з лепшых у Саюзе. Ён мае першакласнае абсталяванне, яго багацейшая бібліятэка з'яўляецца гордасцю ўсіх медыцынскіх работнікаў БССР. У інстытуце працуюць віднейшыя прафесары: дэпутат Вярхоўнага Совета БССР тав. Мелкіх, прафесары Леонаў, Корчыц, Выдрын, Цітоў, акадэмік Гаусман.

Выдатныя ўмовы створаны для вучобы ў Педагагічным інстытуце, Інстытуце народнай гаспадаркі і ва ўсіх іншых навучальных установах, размешчаных ва Універсітэцкім гарадку.

Сотні і тысячы ўрачоў, педагогаў, эканамістаў, юрыстаў і т. д. выпусцілі навучальныя ўстановы менскага Універсітэцкага гарадка. Вось яна, мара, стаўшая рэальнасцю. Недалёка ад Універсітэцкага гарадка ў Менску ёсць Політэхнічны інстытут, Кансерваторыя і іншыя вышэйшыя навучальныя ўстановы. Розныя інстытуты існуюць у Гомелі, Віцебску, Магілеве і ў іншых гарадах БССР.

Радасна адзначыць гэта ў гэтыя дні, напярэдадні вялікага свята беларускага народа — XX-годдзя з дня ўтварэння БССР. Вышэйшыя навучальныя ўстановы БССР — гэта дзецішча Кастрычніка, совецкай улады, партыі Леніна—Сталіна.

З гордасцю беларускі народ адзначае, што за гэтыя дваццаць год Совецкая Беларусь стала рэспублікай высокай пісьменнасці, культуры, вышэйшай асветы. Пад сонцам Сталінскай Канстытуцыі яшчэ пышней квітнее культура ў БССР.

Клінічны гарадок у Менску.

ЗААХВОЧВАЦЬ ЧЭСНЫХ РАБОТНІКАЎ, ЗМАГАЦЦА СУПРОЦЬ РАЗГІЛЬДЗЯЕЎ І ЛЯТУНОЎ!

ПРАГУЛЬШЧЫКІ, ЛЯТУНЫ І ІХ ЗАСТУПНІКІ

З вялікай цікавасцю мы прачыталі ў «Праўдзе» выступленні камандзіраў вытворчасці, стаханаўцаў, у якіх яны зусім правільна ставяць пытанне аб тым, што неабходна правесці самае рэзкае адрозненне паміж чэснымі работнікамі і дэзарганізатарамі вытворчасці. Прагульшчыкі і лятуны, злосныя парушальнікі працоўнай дысцыпліны, наносяць вялікія страты соцыялістычнай вытворчасці.

За апошні час лік прагулаў па нашаму заводу значна павялічыўся. Дастаткова сказаць, што толькі за тры кварталы гэтага года прагулы састаўляюць 2051 чалавекадзён. Бываюць дні, калі на работу не выходзяць па 20—25 чалавек, прытым большасць з іх па няўважлівых прычынах. Дзесяткі людзей спазняюцца на работу.

Заводская адміністрацыя, заўком звыкліся з прагуламі, не змагаюцца з гэтым ганебным з'явішчам. Прымірэнчыя адносіны да прагульшчыкаў і лятуноў прыводзяць да дрэнных вынікаў.

На нашым заводзе ёсць асобныя рабочыя, якія сістэматычна парушаюць працоўную дысцыпліну, прагульваюць па некалькі дзён амаль у кожным месяцы. Замест таго, каб убраць гэтых людзей з прадпрыемства, не даваляць ім дэзарганізоўваць вытворчасць, у нас з імі залішне царамоняцца. Вось некалькі характэрных прыкладаў.

У слясарна-зборачным цэху працаваў слесар Кадолка. Ён сістэматычна прагульваў і часта прыходзіў на работу ў п'яным выглядзе. За прагулы Кадолка неаднаразова знімаўся начальнікам і майстрам цэха з работы. Аднак, у кожным выпадку адміністрацыя завода зноў аднаўляла яго на рабоце. Толькі тады, калі Кадолка пачаў сімуляваць на рабоце, выконваць норму на 20 процантаў, дырэктар завода рашыў зволіць гэтага прагульшчыка.

Слесар Грынцэвіч, як правіла, пасля кожнай палучкі п'янствуе, па некалькі дзён не з'яўляецца на работу. Некалькі разоў адміністрацыя цэха знімала яго з работы. Але, як не дзіўна, гэты дэзарганізатар вытворчасці знаходзіць заступнікаў у заўкоме. Па хадайніцтву старшыні заўкома Каплана адміністрацыя яго аднавіла на рабоце.

Многа непаладкаў у нашых цэхавых курылках. Асобныя рабочыя праводзяць у курылцы 10—15 проц. рабочага дня. Узяць, к прыкладу, слесара Трызна. Свае нормы ён ніколі не выконвае, а з курылкі яго ніяк не выцягнеш. Гэты факт далёка не адзінкавы на нашым заводзе.

Вялікая ў нас цякучасць. За 11 месяцаў г. г. на заводзе змянілася больш 60 процантаў рабочых. Некаторыя нядобрасумленныя рабочыя, у пагоні за «доўгім рублём», па некалькі разоў за год мяняюць месца работы. Між тым, у многіх выпадках у нас лятунам ствараюць лепшыя ўмовы, чым добрасумленным рабочым. Малатабоец Абрамовіч неаднаразова звальняўся з работы па свайму жаданню, але завадскі камітэт, чамусьці, прадаставіў гэтаму лятуну пуцёўку на курорт.

Пара кіраўнікам нашых заводаў, прафесіянальным арганізацыям разгарнуць сапраўдную барацьбу за большэвіцкі парадак на вытворчасці, за ўмацаванне працоўнай дысцыпліны. Трэба пабольш заахвочваць чэсных кадравых рабочых і мацней змагацца з разгільдзяямі і лодырамі.

Д. К. АДАМОВІЧ, Я. С. ГАРЭЛІК, В. М. ПОНТУС, К. І. МУЛЬТАНАЎ і В. В. КАТНІЦКІ — **стаханаўцы менскага вагавага завода «Ударнік».**

ПРАПАНУЮ СКАРАЦІЦЬ ВОДПУСК ПА ЦЯЖАРНАСЦІ

Велізарныя клопаты праяўляе наш совецкі ўрад аб жанчыне-маццеры. Штогодна асігнуюцца дзесяткі мільёнаў рублёў на ўтрыманне дзіцячых устаноў. Лік ясляў, дзіцячых садоў з кожным месяцам расце.

На нашай фабрыцы ёсць выдатныя яслі, якія працуюць круглыя суткі. Дзеці тут акружаны мацярынскай увагай. Работніца-маці, аддаючы сваё дзіця ў яслі, можа спакойна працаваць.

Чэсныя работніцы адказваюць на клопаты дзяржавы чэснай, высокапрадукцыйнай працай. Але ў нашым асяроддзі ёсць яшчэ людзі, якія забываюць аб тым, што совецкая Канстытуцыя, якая прадаставіла вялікія правы грамадзянам нашай краіны, адначасова абавязвае кожнага працоўнага свята захоўваць дысцыпліну працы.

Некаторыя работніцы прыходзяць на фабрыку, папрацуюць 2—3 месяцы і больш мы іх не бачым. На іх затрачваюць многа сродкаў, вучаць іх, хочуць падрыхтаваць кваліфікаваных работніц. Але яны не лічацца з інтарэсамі вытворчасці.

Работніца Ананіч у мінулым годзе была зволена за прагул. Яна ўстроілася на заводзе «Чырвоны хімік», але і там ёй не спадабалася. У канцы ліпеня гэтага года яна зноў прышла да нас. Папрацавала 19 дзён і пайшла ў дэкрэтны водпуск на 4 месяцы. Тэрмін яе ўжо скончыўся, але на фабрыку яна не з'яўляецца.

Усяго па 2 месяцы папрацавалі ў нас Красільнікава, Грамовіч, Янчэўская і іншыя, затым атрымалі за 4 месяцы дапамогу па цяжарнасці і адразу забылі адрас фабрыкі.

Неабходна ліквідаваць ураўнілаўку пры выдачы дапамогі. Перавагу павінны мець тыя работніцы, якія чэсна адносяцца да працы. Я прапаную выдаваць дапамогу па цяжарнасці тым работніцам, якія прапрацавалі да дэкрэтнага водпуску на вытворчасці не менш года.

Я сама нядаўна вярнулася з дэкрэтнага водпуску і па ўласнаму вопыту адчуваю, што магла значна раней прыступіць да работы. Так гавораць і многія іншыя работніцы. Асабліва гэта важна на такіх прадпрыемствах, як наша, дзе ў большасці працуюць жанчыны.

Толькі за 10 месяцаў гэтага года на нашай фабрыцы пайшло ў дэкрэтны водпуск 282 чалавекі, з іх многія не вярнуліся назад. Колькі дадатковай прадукцыі мы маглі-б даць нашаму совецкаму спажыўцу, калі-б некалькі скарацілі водпуск па цяжарнасці.

Я прапаную скараціць водпуск па цяжарнасці, а на тыя сродкі, якія будуць ад гэтага зэканомлены, пабудаваць дзесяткі новых ясляў, садоў і пляцовак.

Н. М. БАРАНОЎСКАЯ,
работніца швейнай фабрыкі «Кастрычнік».

Правесці грань паміж членамі і нячленамі профсаюзаў

Неабходна правесці рэзкую грань паміж чэснымі рабочымі і дэзарганізатарамі вытворчасці. Першых патрэбна ўсямерна заахвочваць, з дэзарганізатарамі вытворчасці неабходна павесці больш жорсткую барацьбу. Заслугоўвае ўвагі пытанне аб правах членаў і нячленаў профсаюзаў. Трэба сказаць, што сярод нячленаў профсаюзаў ёсць многа парушальнікаў працоўнай дысцыпліны, прагульшчыкаў і рвачоў.

Прывяду адзін прыклад. Работніца Папова паступіла да нас на работу ў 1937 г. Праз некаторы час, зусім не лічачыся з інтарэсамі вытворчасці, яна кінула работу. У жніўні г. г. Папова зноў прышла на завод. Членам профсаюза яна не з'яўляецца. За апошнія тры месяцы яна 4 разы атрымлівала бюлетэнь па хваробе і не працавала 30 дзён.

Нячлены профсаюза, а тым больш лятуны не могуць быць прыроўнены да чэсных кадравых рабочых. Я ўпаўне падтрымліваю прапанову выступіўшых на старонках «Праўды» брыгадзіраў тт. П. Шырокага, Н. Салдатава і Д. Цэрэнцьева аб тым, што неабходна ўстанавіць розніцу паміж размерам дапамогі па соцыяльнаму страхаванню, выдаваемаму членам профсаюза, і нячленам профсаюза.

П. П. СЦЯПАНАЎ,
член заводскага камітэта менскага вагавага завода «Ударнік».

Прапанова кадравай работніцы

Нашы работніцы-маці акружаны бацькоўскімі клопатамі партыі і ўрада. Для нашых дзяцей пабудаваны тысячы дзіцячых садоў, ясляў. Нам створаны ўсе ўмовы для чэснай стаханаўскай работы.

25 год я працую ў запалкавай прамысловасці. Зараз з'яўляюся клейшчыцай на фабрыцы «Везувій». Сама я — маці 5 дзяцей. Пасля водпуску я ніколі не кідала вытворчасці, бо мае дзеці выхоўваюцца ў яслях, у дзіцячых садах і адчуваюць сябе зусім здаровымі.

На жаль, ёсць яшчэ ў нас работніцы, якія выкарыстоўваюць совецкія законы аб працы ў сваіх асабістых мэтах. У сярэднім штомесячна ўходзяць з нашай фабрыкі ў водпуск па цяжарнасці 45—50 работніц. Сярод іх ёсць такія, што паступілі на работу нядаўна, выключна для таго, каб атрымаць ад дзяржавы 4-месячны водпуск.

Работніцы нашага цэха Дзмітрэнка Паша, Махлянкіна, папрацаваўшы па некалькі месяцаў, пашлі ў дэкрэтныя водпуск. Атрымалі грошы па бюлетэню і больш мы іх не бачылі. Таксама-ж паступіла комуністка Філонава, якая папрацавала на фабрыцы толькі месяц, пайшла ў дэкрэтны водпуск і больш не вярнулася.

Ёсць і такія факты, калі ўрачы несур'ёзна адносяцца да вызначэння тэрміна цяжарнасці і некаторыя работніцы знаходзяцца ў водпуску па 5—6 месяцаў.

Я поўнасцю згодна з работніцамі-стаханаўкамі, якія выказваюць на старонках друку прапановы аб скарачэнні водпуска па цяжарнасці.

В. А. ЕЎДАШЭНКА,
стаханаўка новабеліцкай запалкавай фабрыкі «Везувій».

ПАЛІТАСВЕТНАЯ РАБОТА — СПРАВА ПАРТЫЙНЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ

Таварыш Молатаў у дакладзе «Да дваццацігоддзя Кастрычніцкай рэвалюцыі» гаварыў: «У нашай краіне соцыялізм перамог поўнасцю ў **палітычнай** галіне яшчэ ў кастрычніцкія дні 1917 года. Аб канчатковай перамозе соцыялізма ў **эканоміцы** краіны мы можам гаварыць з часу павароту сялянскіх мас на шлях калгасаў, г. зн. ужо 7—8 год. Аб канчатковай перамозе соцыялізма ў галіне **культуры** гаварыць яшчэ рана. З гэтым звязан той факт, што ў нас яшчэ так многа работы па ізжыванню перажыткаў капіталізма ў свядомасці людзей. Іх можна паспяхова ізжываць толькі шырокім уздымам соцыялістычнай культуры. Але затое кожны крок па шляху сапраўды соцыялістычнай культуры не толькі дае свае неадкладныя рэзультаты, але і стварае прадпасылкі перарастання соцыялізма ў комунізм».

Вось чаму барацьба за ўсямерны ўздым соцыялістычнай культуры як у горадзе, так і на вёсцы — з'яўляецца важнейшай і першачарговай задачай усіх партыйных і совецкіх арганізацый.

Партыя і совецкі ўрад аддаюць выключна вялікую ўвагу і клопаты развіццю соцыялістычнай культуры на вёсцы. Штогод на будаўніцтва новых і ўтрыманне існуючых культасветных устаноў адпускаюцца найвялікшыя сродкі. Дзесяткі і сотні тысяч дамоў соцыялістычнай культуры і хат-чытален з дня на дзень нясуць соцыялістычную культуру ў калгасныя масы.

Да непазнавальнасці змянілася за гады совецкай улады аблічча беларускага Палесся. Векавая страшэнная глуш балот ператварылася ў квітнеючы край ордэнаноснай БССР. Сялянства Палесся, аб'яднаўшыся ў калгасы, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна будуе шчаслівае, заможнае і культурнае жыццё. У Палескай вобласці ёсць 234 дамы соцыялістычнай культуры і хаты-чытальні, больш двухсот калгасных клубаў і чырвоных куткоў, каля тысячы бібліятэк. Больш двух мільёнаў рублёў асігнаваў урад у гэтым годзе на ўтрыманне культурна-асветных устаноў вобласці. Перад культурнымі ўстановамі вёскі стаіць пачэсная задача палітычнага выхавання калгасных мас і падняцця на яшчэ большую ступень соцыялістычнай культуры ў калгаснай вёсцы.

Узорна працуючыя дамы соцыялістычнай культуры і хаты-чытальні — гэта сапраўдныя ачагі соцыялістычнай культуры. Напрыклад, у Ельскім раёне, у Санюкоўскай хаце-чытальні заўсёды чыста, цёпла і ўтульна. Ёсць радыё, патафон. Кожны дзень у чытальні збіраюцца калгаснікі, дзе яны чытаюць газеты, культурна адпачываюць. У рабоце чытальні актыўны ўдзел прымае сельская інтэлігенцыя. Настаўніца тав. Касцюковіч праводзіць з калгаснікамі галосную чытку твора Н. Астроўскага «Як гартавалася сталь». У драматычным гуртку прымаюць удзел 7 настаўнікаў і 6 калгаснікаў. Драмгурток падрыхтаваў і паставіў чатыры п'есы. Заслужанай папулярнасцю карыстаецца харавы гурток, якім кіруе калгасніца тав. Назарчук.

Між тым трэба сказаць, што такіх чытален у Палескай вобласці яшчэ мала. Многія культурна-асветныя ўстановы на сяле адстаюць ад жыцця і не задавальваюць запросаў працоўных. Асабліва дрэнна праводзіцца антырэлігійная і абаронная работа ў дамах соцыялістычнай культуры і хатах-чытальнях. Большасць хат-чытален і калгасных клубаў працуюць нездавальняюча. Такое становішча з'яўляецца рэзультатам таго, што партыйныя арганізацыі не ўзначалілі барацьбы за поўную ліквідацыю вынікаў шкодніцтва на фронце соцыялістычнай культуры.

Абласныя, раённыя партыйныя і совецкія арганізацыі па сутнасці справы пытаннем разгортвання культурнай работы амаль не займаліся. Захапіўшыся гаспадарчымі пытаннямі, яны закінулі культурна-асветную работу. У рэзультаце многія культурныя ўстановы зусім згарнулі сваю работу. Справа дайшла да таго, што пачалі займаць пад кватэры і розныя ўстановы памяшканні дамоў культуры і хат-чытален.

У Тураўскім раёне многія памяшканні культурна-асветных устаноў заняты не па прызначэнню. У Азяранскім сельсовеце ў хаце-чытальні асталася толькі адна глядзельная зала, а чатыры пакоі, прызначаныя для гуртковай работы, заняты сельсоветам і поштай.

У Лельчыцкім раёне, у Бараўской хаце-чытальні ўсе пакоі заняты пад кватэры і канцылярыю сельсовета, а для чытальні асталася толькі зала. Такое становішча наглядаецца і ў іншых раёнах вобласці.

Трэба адзначыць, што існуючыя памяшканні культасветных устаноў у сваёй большасці не прыстасаваны для разгортвання работы. Яны не падрыхтаваны да зімы. Рэдка дзе можна сустрэць чытальню, якая была-б забяспечана дровамі. Выключна дрэнна абстаіць справа з абсталяваннем. А ў кожным раёне астаюцца невыдаткаванымі нават тыя сродкі, якія асігнаваны ўрадам на культурную работу. У гэтым годзе па вобласці выдаткавана толькі 50 проц. з асігнаваных сродкаў. А такія раёны, як Даманавіцкі, Ельскі і Капаткевіцкі, выдаткавалі нават менш 40 проц.

Асабліва дрэнна папаўняецца бібліятэчны фонд. Цяжка знайсці бібліятэку, якая асвоіла сродкі, асігнаваныя па бюджэту. У Васілевіцкім раёне асігнаваныя 17.000 руб. асталіся нескарыстанымі. Некаторыя бібліятэкі засмечаны непатрэбнай літаратурай — хата-чытальня Слабодскага сельсовета, Мазырскага раёна, Вагуціцкая, Ельскага раёна і інш.

Вялікую ролю ў ажыўленні работы культурна-асветных устаноў адыгрываюць кадры. Гэтаму партарганізацыі таксама не аддаюць належнай увагі. Па сутнасці падбор кадраў аддан на водкуп сельсоветам і праўленням калгасаў. У рэзультаце многія загадчыкі хат-чытален па свайму палітычнаму і культурнаму ўзроўню не адпавядаюць свайму прызначэнню. Часам падбіраюцца няправераныя і малапісьменныя людзі. У калгасе імя Фрунзе, Пцічацкага сельсовета (Капаткевіцкі раён), загадчыкам калгасным клубам назначана малапісьменная калгасніца, якая «сумяшчае» работу загадчыка клубам і прыбіральшчыцы. У калгасе «Праца», Ельскага раёна, абавязкі загадчыка клубам выконвае прыбіральшчыца.

Карыстаючыся бесклапотнасцю асобных мясцовых партыйных арганізацый, распаясаліся царкоўнікі і сектанты, якія нават імкнуцца пранікнуць да кіраўніцтва культурнымі ўстановамі. У Бабрыняцкім сельсовеце, Мазырскага раёна, загадчык калгасным клубам да апошняга часу быў сектант, і яму нават даверылі рэдагаваць насценную газету.

Партыйныя арганізацыі абавязаны памятаць, што пагардлівыя адносіны да культурна-асветнай работы перашкаджаюць працоўным павышаць свой культурна-палітычны ўзровень. Патрэбна ўсямерна ўзняць узровень масавай і палітычнай работы, шырока ўцягваючы ў гэтую справу сельскую інтэлігенцыю.

Разам з тым раённыя дамы соцыялістычнай культуры, хаты-чытальні павінны стаць цэнтрамі, дзе калгаснікі і совецкая інтэлігенцыя атрымлівалі-б неабходную дапамогу ў вывучэнні гісторыі большэвіцкай партыі, у авалоданні марксісцка-ленінскай тэорыяй.

Толькі пры штодзённым кіраўніцтве і дапамозе партыйных арганізацый культурныя ўстановы вёскі справяцца з адказнымі задачамі і стануць сапраўднымі цэнтрамі соцыялістычнай культуры на вёсцы.

Г. АРОНАЎ, С. ЛЯСНЕЎСКІ.

ПЕРАДВЫБАРЧЫ ТЭРОР ФАШЫСТАЎ У СЛАВАКІІ

ПРАГА, 17 снежня. (ТАСС) Заўтра адбудуцца «выбары» ў славацкі парламент. Падрыхтоўка да іх вядзецца па вядомых берлінскіх рэцэптах. У выбарчы бюлетэнь унесена ўсяго адно пытанне: «Ці вітаеш ты нацыянальнае вызваленне Славакіі? Так або не?» Лідэры славацкіх фашыстаў заяўляюць, што яны фактычна праводзяць не выбары, а плебісцыт. На «выбарах» выступіць толькі партыя Глінкі. Чэхі, яўрэі і іншыя будуць галасаваць у асобных памяшканнях. Яўка на «выбары» будзе арганізавана штурмавікамі «гвардыі Глінкі».

Асноўны лозунг перадвыбарчай кампаніі—«вон чэхаў і яўрэяў!». Найбольш ваяўнічыя групы фашысцкай партыі вядуць зараз узмоцненую кампанію за абвяшчэнне поўнай аўтаноміі Славакіі.

Лозунг «вон чэхаў» фашысты ажыццяўляюць ужо на практыцы. 9 тысяч чэхаў—служачых дзяржаўнага апарата—яшчэ да «выбараў» будуць звольнены з работы (на гэта даў згоду чэхаславацкі ўрад). У часе апошняй дэманстрацыі глінкаўскай гвардыі ў Братыславе былі разгромлены чэшскія магазіны. Узмоцненымі тэмпамі ліквідуюцца ўсе чэшскія арганізацыі. Учора ноччу штурмавыя атрады занялі памяшканне спартыўных саюзаў «Сокал» і «Арол» (арганізацыя, якая знаходзілася пад уплывам чэшскіх каталікаў) і інш. Усе мясцовыя аддзяленні гэтых арганізацый закрыты, маемасць канфіскавана ў карысць «гвардыі Глінкі».

З кожным днём становіцца ўсё ясней, што наглыя паводзіны славацкіх фашыстаў тлумачацца рашучым націскам Берліна. Германія нацкоўвае найбольш ваяўнічае крыло славацкіх фашыстаў—групу Тука, Сідора і Дурчанскага на «цэнтралізм Прагі», правацыруе спрэчкі паміж Чэхіяй і Славакіяй, каб умацаваць, граючы на гэтых супярэчнасцях, свае пазіцыі і ў Братыславе і ў Празе. У ажыццяўленні сваіх планаў Берлін не пагарджае ніякімі прыёмамі. Германія надае вялікае значэнне стварэнню ў Славакіі самастойнай арміі, патрэбнай ёй, відаць, для ажыццяўлення сваіх планаў супроць Польшчы. Лідэр славацкіх фашыстаў, член агульнарэспубліканскага ўрада Сідор у адной са сваіх перадвыбарчых прамоў заявіў, што ў бліжэйшы час «гвардыя Глінкі», якая налічвае цяпер каля 200.000 чалавек, будзе ўзброена і ператворана ў рэгулярную армію. Германія збіраецца, відаць, прыбраць к рукам і гэтыя часці. Створаны ў свой час у Аўстрыі «славацкі легіён» таксама перакінут зараз у Славакію і ўліт у рады «гвардыі Глінкі».

У такіх умовах будуць праходзіць у Славакіі выбары «парламента». Пры дапамозе тэрора славацкі ўрад імкнецца забяспечыць 70—80 проц. галасоў сваім кандыдатам, а кіраўніцтва штурмавых атрадаў абяцае нават «давесці» гэту лічбу да 90 проц.

ХАРЧОВЫЯ ЗАТРУДНЕННІ Ў ФАШЫСЦКАЙ ГЕРМАНІІ

ЛОНДАН, 16 снежня. (ТАСС). Англійскія газеты друкуюць на відным месцы паведамленне аб пагаршэнні харчовага становішча ў Берліне. Берлінскі карэспандэнт «Дэйлі тэлеграф энд Морнінг пост» указвае, што адчуваецца востры недахоп малочных прадуктаў. Моцна ўрэзан паёк масла. Але і гэта масла вельмі дрэннай якасці. Яно мае, па словах карэспандэнта, «бледны, неапетытны выгляд». Яйкі паяўляюцца вельмі рэдка і толькі імпартныя. Па гэтаму поваду берлінскі карэспандэнт «Ньюс кронікл» паведамляе, што яго жонка дзесяткі разоў стаяла ў чарзе за яйкамі на працягу апошняга месяца, але ніколі не атрымлівала германскіх яек. Часам выдаюцца фінскія, галандскія, літоўскія, венгерскія, аргенцінскія і балгарскія яйкі. Хатнія гаспадыні, стоячы ў чарзе, пытаюць: «Ці нясуць германскія куры яйкі?».

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў КІТАІ

У ПАЎНОЧНЫМ КІТАІ

На паўночны захад ад Ханькоу кітайскія часці аказваюць моцны націск на японскія пазіцыі, размешчаныя на поўнач ад Сіньяна. У рэзультаце японскія часці, займаўшыя Уцядзянь (на поўнач ад Сіньяна), вымушаны былі адыйсці ад займаемых раней пазіцый. Ва Уцядзяне зараз астаўся невялікі японскі атрад, які на ноч укрываецца за гарадскімі сценамі, баючыся партызанскіх атак.

У раёне Іншаня (на поўнач ад Ханькоу) кітайскія часці ў баях, якія адбываюцца ў апошнія дні, адбілі ў японцаў 11 кулямётаў, некалькі аўтаматычных вінтовак і вялікую колькасць боепрыпасаў.

У раёне Іочжоў вялікую актыўнасць развіваюць партызаны. Нядаўна партызаны знішчылі 4 японскія харчовыя склады, размешчаныя на поўнач ад Ічжоў. На ўсход ад Ічжоў на шасе, праходзячым на граніцы правінцый Хунань і Хубэй, адбываюцца невялікія баі.

У ПАЎДНЁВЫМ КІТАІ

На захадзе ад Кантона пасля двухдзённых жорсткіх баёў наступіла некаторае зацішша. Японскія войскі канцэнтрыруюць свае сілы ў Самшуе.

На ўсход ад Кантона японскія войскі пад націскам кітайскіх часцей пачалі адступленне з Шылуна, размешчанага на Кантон-Каўлунскай чыгунцы.

Антысеміцкія законы італьянскага ўрада

РЫМ, 17 снежня. (ТАСС). Антысеміцкія мерапрыемствы ў Італіі сістэматычна ўзмацняюцца. Па германскаму прыкладу, італьянскія магазіны атрымалі ўказанні вывесіць аб'яву аб тым, што іх гаспадары з'яўляюцца арыйцамі з тым, каб пакупнікі ведалі, дзе ім належыць набываць тавары. Газеты прадаўжаюць публікаваць антысеміцкія артыкулы і робяць розныя прапановы аб метадах праследвання яўрэяў.

Совет міністраў прыняў сёння новую пастанову, накіраваную супроць яўрэяў. Згодна гэтай пастановы, уся належачая яўрэям нерухомая маемасць, у тым ліку прамысловыя і гандлёвыя прадпрыемствы падлягаюць рэгістрацыі і ацэнцы. Усё, што па ацэнцы перавысіць устаноўлены фашысцкім законам ліміт, падлягае продажу спецыяльна арганізаванай дзяржаўнай арганізацыі, г. зн., іншымі словамі, будзе папросту адабрана.

5 снежня на цеплаходзе «Феликс Дзержинский» у Совецкі Саюз прыбыла група іспанскіх дзяцей. НА ЗДЫМКУ: іспанскія рэбята на марскім вакзале Ленінградскага гандлёвага порта. Фото Хайкіна (Фотахроніка ТАСС).

АБЛАСНАЯ НАРАДА РЭДАКТАРОЎ І СЕЛЬКОРАЎ

Закончыла сваю работу менская абласная нарада рэдактароў раённых газет і селькораў — завочнікаў вучобы пры «Крестьянской газете». На ўчарашнім пасяджэнні былі заслуханы даклады рэдактароў барысаўскай, пухавіцкай і любаньскай раённых газет, як яны асвятляюць партыйнае жыццё і выконваюць пастанову ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)». Асобна з селькорамі-завочнікамі была праведзена кансультацыя на тэму, як пісаць заметкі.

Па дакладах разгарнуліся спрэчкі. Выступаўшыя таварышы, а таксама і дакладчыкі скардзіліся, што партыйны актыў раёна слаба ўдзельнічае ў газеце па асвятленню партыйнага жыцця. Аднак, ні адзін з дакладчыкаў не сказаў, што практычна зроблена, каб прыцягнуць актыў для ўдзелу ў газеце.

На заключным аб'яднаным пасяджэнні рэдактароў разам з селькорамі выступіў сакратар Менскага абкома КП(б)Б тав. Смоляр. Ён спыніўся на задачах, якія стаяць перад друкам у сувязі з пастановай ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)». Тав. Смоляр таксама паставіў перад рэдактарамі і селькорамі рад гаспадарчых пытанняў, як выкананне калгасамі статута сельскагаспадарчай арцелі, адначасова адзначыўшы, што газеты недастаткова асвятляюць гэтае пытанне на сваіх старонках.

УСЕБЕЛАРУСКАЯ ШКОЛА СНАЙПЕРАЎ

На вялікай паляне сасновага лесу, у жывапіснай мясцовасці, пачалося будаўніцтва першай у Беларусі рэспубліканскай школы снайпераў Цэнтральнага Совета Асоавіяхіма БССР. Новая школа абсталёўваецца навейшай тэхнікай і стане сапраўднай кузняй майстроў меткай стральбы.

На тэрыторыі школы будзе пабудаван вучэбны гаралок—вучэбны корпус, інтэрнат для курсантаў, сталовая, клуб, медыцынскі пункт і інш.

Пры школе абсталёўваецца стрэльбішча, на якім можна будзе праводзіць снайперскую стральбу на дыстанцыі звыш аднаго кілометра.

15 мая 1939 года ў школе пачнуцца нармальныя заняткі.

Адкрыццё катка стадыёна „Харчавік“

Учора вечарам у Менску адкрыўся каток стадыёна «Харчавік». На стадыёне ёсць цёплая прасторная раздзявальня на 3 тыс. месц, 180 пар канькоў для праката, спецыяльныя пакоі-раздзявальні для мужчын і жанчын і т. д. Адкрыццё астатніх катkоў горада адбудзецца 20 снежня.

Сёння на катку стадыёна «Харчавік» — матч па хакею паміж камандамі «Спартак» і Інстытутам фізкультуры.

Спаборніцтвы гранатамётчыкаў

У Менску, Віцебску, Барысаве і ў іншых гарадах і раёнах БССР з вялікім поспехам праходзяць спаборніцтвы гранатамётчыкаў. Асабліва добрыя вынікі паказалі на спаборніцтвах гранатамётчыкі—студэнты педагагічных вучылішчаў Віцебска і Барысава.

Сёння ў Менску адбудуцца спаборніцтвы гранатамётчыкаў—членаў прафсаюза будаўнікоў.

ПАПРАЎКА

У паведамленні ТАСС «Да рыбалоўных перагавораў», апублікаваным 16 снежня 1938 года, дапушчана апячатка: замест — «Гаварыў-жа днямі публічна японскі таварыш міністра замежных спраў» трэба — «Гаварыў-жа днямі публічна японскі віцэ-міністр ваенных спраў». (ТАСС).

НА АДБОРАЧНЫМ ТУРЫ ЎСЕСАЮЗНАГА КОНКУРСА ВАКАЛІСТАЎ

14 снежня ў першы вечар тура выступалі артысты тэатра оперы і балета Р. В. Млодэк (сапрано), Н. Ф. Сімаго (бас) і Л. Ф. Алексеева (каларатурнае сапрано).

Найбольш паспяховым было выступленне Л. Ф. Алексеевай, уладаючай прыемным голасам, роўным на ўсёй працяжнасці дыяпазона і якойсьці пакупляючай цеплынёй, мяккасцю гуку. Эфектна прагучала таксама песня пра Сталіна кампазітара Клумава. Арыя-ж Шамаханскай царыцы Рымскага-Корсакава паднесена спявачкай у яўным сырым і недапрацаваным выглядзе.

Добрае ўражанне пакінулі выступленні артыстаў Млодэк і Сімаго. Р. В. Млодэк—адна з вядучых актрыс нашага опернага тэатра. Яе галасавыя даныя, сцэнічную выразнасць дастаткова ведае наш глядач і слухач. Гэтыя якасці глыбокай, пераканаўчай эмацыянальнасці, вялікага дыхання музыкальнасці выканання ярка праявіліся ў выкананай ёю арыі з оперы «Сонамбула» кампазітара Беліні (выконвалася на італьянскай мове). Недахопам у выкананні праграмы ў Млодэк былі цяжкаватасць, напружанасць, недакладнасць у класічных вакальных пасажах і пагрэшнасці ў пачуцці стыля.

Н. Ф. Сімаго паказаў сябе здольным маладым артыстам з галасавымі данымі прыемнага тэмбра. Дэфектамі артыста з'яўляюцца некаторая статычнасць, аднастайнасць выканання, падмена глыбіні пачуцця знешнімі, некалькі штампаванымі прыёмамі надрыва, напышчанасці (у «Дон-Карлосе» — Вердзі, у арыі Сусаніна—Глінкі). Не зусім дастатковае веданне сваіх галасавых сродкаў, іх магчымасцей прыводзіць часамі спевака да фарсіравання гучнасці, да страты прастаты і натуральнасці выраза.

Не гледзячы на рад недахопаў, агульнае ўражанне ад першага вечара адборачнага тура конкурса вельмі добрае.

***

У другі дзень адборачнага тура конкурса, 15 снежня, выступалі: студэнтка 5-га курса Белдзяржкансерваторыі С. А. Айзенберг (меццо сапрано) і артысты Тэатра оперы і балета І. М. Балоцін (тэнар) і А. Д. Арсенка (барытон).

Спявак Арсенка пакідае запамінаючаеся ўражанне сваімі выдатнымі вакальнымі сродкамі, вялікім, гучным, прыгожым голасам. Гэта—артыст, безумоўна, буйнага, выдзяляючагася плана. З вялікім настроем быў падан спяваком шубертаўскі раманс «Двайнік». Але ў здольнага артыста ў наяўнасці рад буйных недахопаў, у асноўным, па нашай думцы, ідучых ад опернага «правінцыялізма», трафарэтных прыёмаў, разлічаных на знешні эфект «гучка». Спеваку неабходна сур'ёзная і ўдумлівая работа над сабой.

Артыст Балоцін, маючы невялікі голас мяккага, прыемнага, задушэўнага тэмбру, добра ім карыстаецца. Ён выгодна адрозніваецца сваёй музыкальнасцю, усвядомленасцю ідэі твора, уменнем выразна данесці да слухача змест твора. У Балоціна ярка выражаны здольнасці і да характэрных партый. Творы класічнага опернага рэпертуара пакінулі больш слабае ўражанне.

Маладая спявачка С. А. Айзенберг паказала ў сваім выступленні наяўнасць вельмі добрых і вялікіх галасавых даных, музыкальнасці, разумення і выразнасці выконваемых твораў. У рамансавай літаратуры ў Айзенберг мала цеплаты, нежнасці, усё занадта будуецца на павышаных перажываннях (Шуман «Сустрэча ў лесе»). Адчуваецца, што спявачка яшчэ не мае дастатковага вопыту (і гэта ўпаўне зразумела для студэнткі), дзякуючы чаму месцамі аслабляюцца пявучасць, з'яўляецца аднастайнасць, залішняя драматызацыя, якая робіць уплыў і на чыстату інтанацыі, паспешнасць, страх перад паўзамі, што, аднак, не можа скрыць безумоўна вялікіх даных і добрых здольнасцей маладой артысткі.

Н. ШЧЭГЛОЎ.

ТАВАРЫ ДЛЯ СЯЛА

За два апошнія месяцы спажывецкая кааперацыя БССР завезла ў раёны баваўняна-папяровых тавараў на 8.770 тыс. рублёў, шэрсці—на 939 тыс. рублёў, шоўку—на 276 тыс. рублёў, хустак—на 2.013 тыс. рублёў, трыкатажу—на 1.269 тыс. рублёў, абутку—на 5[illegible] тыс. рублёў, швейных вырабаў — 478,9 тыс. рублёў і т. д.

Да канца года ў раёны рэспублікі дадаткова будзе завезена розных прамысловых тавараў на 19.417 тыс. р[illegible]

ПАВЕДАМЛЕННЕ

19 снежня рэдакцыя газеты «Звязда» і Упраўленне па справах мастацтваў пры СНК БССР склікаюць нараду дырэктароў, рэжысёраў, актораў і мастакоў тэатраў Менска па пытанню арганізацыі шэфства прафесіянальных калектываў і майстроў мастацтва над самадзейнымі гурткамі горада і сяла.

Нарада адбудзецца ў памяшканні рэдакцыі газеты «Звязда» (Совецкая, 49, III верх, пакой 14) роўна ў 7 гадзін вечара.

РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА».
УПРАЎЛЕННЕ ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВАЎ ПРЫ СНК БССР.

ДЗЁННІК

Агульнагарадскі сход кіраўнікоў першчных партыйных, прафсаюзных, камсамольскіх арганізацый, дырэктароў прадпрыемстваў і кіраўнікоў устаноў, агітатараў і прапагандыстаў горада па пытанню аб падрыхтоўцы да Ўсесаюзнага перапісу насельніцтва адбудзецца 19 снежня ў зале Дома ўрада. Дакладчык — начальнік ЦУНХУ пры Дзяржплане СССР тав. Саўцін.

Пачатак у 6 гадзін 30 мінут вечара. Білеты — ў райкомах КП(б)Б.

Лекцыя на тэму «Марксісцка-ленінскае вучэнне аб партыі», назначаная на 18 снежня ў Доме партактыва Менгаркома КП(б)Б, не адбудзецца.

Сход стаханаўцаў прадпрыемстваў і ўстаноў Сталінскага раёна гор. Менска адбудзецца 20 снежня, у 7 гадзін вечара, у памяшканні клуба Металістаў. На парадку дня: 1. Зварот рабочых, работніц, служачых і інжынерна-тэхнічных работнікаў менскай швейнай фабрыкі «Кастрычнік» аб арганізацыі сацыялістычнага спаборніцтва на дастойную сустрэчу XX-годдзя БССР; 2. Прыняцце выкліку.

Білеты выдаюцца ў Сталінскім РК КП(б)Б.

Лекцыя для рабочых і совецкай інтэлігенцыі Кагановіцкага раёна на тэму: «Значэнне ленінскай работы «Што такое «прыяцелі народа» і як яны ваююць супроць сацыял-дэмакратаў» адбудзецца 19 снежня, [illegible] гадзін вечара, у памяшканні Дома тэхнікі (Комсамольская, 27). Лектар тав. Ваўчок. Уваход свабодны.

Вык. абавязкі адказнага рэдактара Д. Т. ЛЕБЕДЗЕЎ.

Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр
18 снежня
ЖЫЦЦЁ КЛІЧА
Абанемент № 42.
Пачатак у 7 г. 30 м. веч. Каса адкрыта з 2 г. дня да 8 г. 30 м. веч. бесперапынна.

Дзяржаўны яўрэйскі тэатр БССР
18 снежня
СУЛАМІФ
Абанемент № 7.
Пачатак у 8 г. веч.

Кінотэатр «Чырвоная зорка»
АЛЕКСАНДР НЕЎСКІ

Кінотэатр «РОДИНА»
«ВЕЛИКОЕ ЗАРЕВО»

Кінотэатр «Інтэрнацыянал»
«ЕСЛИ ЗАВТРА ВОЙНА...»

Кінотэатр «Спартак»
«ОСТРОВ СОКРОВИЩ»

Дзіцячы кінотэатр
«ДРУЗЬЯ»

Кінотэатр «Навіны дня»
1. 3-я алімпіяда мастацкай самадзейнасці БССР.
2. Журн. Маскоўскай студыі кінохронікі № 55.
3. У антырэлігійным музеі.

Кінотэатр „РОДИНА“
Ад 19 снежня
новы гукавы мастацкі фільм
па творах П. ПАЎЛЕНКА
вытворчасць кіностудыі ЛЕНФІЛЬМ
НА ГРАНІЦЫ
Сцэнарый і пастаноўка Аляксандра ІВАНОВА.
Кампазітар В. ПУШКОЎ
НОВЫ ФІЛЬМ ПРА ГЕРАІЗМ, АДВАГУ, БЯССТРАШНАСЦЬ І ЗНАХОДЛІВАСЦЬ ДАЛЕКАЎСХОДНІХ ПАГРАНІЧНІКАЎ, ПРА ПІЛЬНАСЦЬ СОВЕЦКІХ ЛЮДЗЕЙ У БАРАЦЬБЕ З ДЫВЕРСАНТАМІ, ШПІЕНАМІ І ПАРУШАЛЬНІКАМІ НАШЫХ ГРАНІЦ.
Пачатак сеансаў: 6, 7.45, 9.20 і 11 г. веч.
Касы адкрыты з 12 гадзін дня.

Кінотэатр „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“
Ад 19 снежня
НОВЫ ГУКАВЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ
БАЛОТНЫЯ САЛДАТЫ
Аўтары сцэнарыя Ю. ОЛЕША, А. МАЧЭРЭТ | Рэжысёр А. МАЧЭРЭТ
У ГАЛОЎНЫХ РОЛЯХ:
Ордэнаносец О. ЖАКАЎ. Засл. арт. рэсп., ордэнаносец С. МЕЖЫНСКІ. Засл. арт. рэсп., ордэнаносец І. КУДРАЎЦЭЎ. Засл. арт. рэсп., ордэнаносец В. ВАНІН. Засл. арт. рэсп. А. ЗРАЖЭЎСКІ. Засл. арт. рэсп. С. МУРАТАЎ і інш.
Фільм расказвае аб гераічных барацьбітах супроць германскага фашызма, аб баявой падпольнай рабоце слаўнай комуністычнай партыі Германіі, аб тых, хто праз катаванні і іздзеванні фашысцкіх ізвергаў, праз турэмныя краты і загарожы канцлагераў праносяць несакрушальную, стальную волю да перамогі і цвёрдую ўпэўненасць у поўным разгроме фашызма.
Вытворчасць кіностудыі «МОСФІЛЬМ»
Штодзённа 4 сеансы:
ПАЧАТАК: у 6, 7.30, 9.15 і 11 гадзін вечара.
Касы адкрыты з 1 гадзіны дня.
У ГЛЯДЗЕЛЬНАЙ ЗАЛЕ ПЕРАД КОЖНЫМ СЕАНСАМ ВЫСТУПАЕ
ансамбль гусляроў
РУСКАЙ НАРОДНАЙ ПЕСНІ, МУЗЫКІ І ПЛЯСКІ.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА.
У СУВЯЗІ З ПАДРЫХТОЎКАЙ ДА АДКРЫЦЦЯ Ў СТУДЗЕНІ 1939 г. ВЯЛІКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА ТЭАТРА ОПЕРЫ І БАЛЕТА
СПЕКТАКЛІ ТЭАТРА ЧАСОВА СПЫНЕНЫ.
АСТАЎШЫЯСЯ АБАНЕМЕНТЫ БУДУЦЬ САПРАЎДНЫ НА СПЕКТАКЛІ Ў ВЯЛІКІМ ДЗЯРЖАЎНЫМ ТЭАТРЫ ОПЕРЫ І БАЛЕТА. ДЫРЭКЦЫЯ.

Дзяржаўная філармонія БССР
(памяшк. Дзярж. яўрэйск. тэатра)
19 снежня
КАНЦЭРТ заслужанай артысткі РСФСР — ордэнаносца
Л. П. ОРЛОВАЙ.
Білеты ў касе тэатра з 11—2 і з 5—9 г. веч.
АНОНС! 21 і 22 снежня, у клубе імя Сталіна КАНЦЭРТЫ заслужанай артысткі РСФСР — ордэнаносца В. А. ДАВЫДАВАЙ.
Білеты прадаюцца.

МЕНСКІ АБЛАСНЫ АДДЗЕЛ МАСТАЦТВАЎ АБ'ЯЎЛЯЕ,
ШТО ПРЫЕМ ЗАЯЎ
НА АДНАГАДОВЫЯ КУРСЫ АКТОРАЎ КАЛГАСНА-САЎГАСНЫХ ТЭАТРАЎ
ПРАДОЎЖАН.
За ўсімі даведкамі звяртацца ў абласны аддзел мастацтваў—Комсамольская, 42/б, пакой 9, тэл. 22-828.
АБЛАСНЫ АДДЗЕЛ МАСТАЦТВАЎ.

Школы, клубы, дзіцячыя сады, фабзаўмясцкомы, калгасы, піонерскія арганізацыі і бацькі!
ЁЛКА — лепшы навагодні падарунак дзецям!
ЗАБЯСПЕЧЦЕ ЗАГАДЗЯ вашым дзецям навагоднюю ЁЛКУ!
ЕЛАЧНЫЯ ЎПРЫГОЖАННІ І ПАДАРУНКІ
ў вялікім выбары і асартыменце | наборам і паштучна вы можаце купіць
у магазінах МЕНГОРПРОМГАНДЛЮ
АДРАСЫ МАГАЗІНАЎ:
ДЗІЦЯЧЫ УНІВЕРМАГ № 1 — Ленінская, 1/9.
МАГАЗІН № 55 — Совецкая, 63.
Універмаг культтавараў № 8 — Совецкая, 20.
Універмаг № 17 — Ленінская, 19.
магазін № 9 — Совецкая, 166.
» № 16 — Віленскі рынак.
» № 6 — вул. М. Горкага, 31.
» № 3 — Ленінская, 9/2.
» № 32 — Суражская, 2.

Упраўленне электрасяцей і падстанцый г. Менска
НАПАМІНАЕ, што
Ў АДПАВЕДНАСЦІ З ПАСТАНОВАЙ МЕНСКАГА ГОРСОВЕТА АД 20 ВЕРАСНЯ 1938 г. за № 14 (змешчанай у газеце «Звязда» ад 26 верасня г. г.).
Аб эканоміі электраэнергіі ў асенне-зімовы перыяд 1938-39 г.
СПАЖЫЎЦЫ ЭЛЕКТРАЭНЕРГІІ АБАВЯЗАНЫ ПРЫТРЫМЛІВАЦЦА НАСТУПНЫХ НОРМ:

Катэгорыі спажыўцоў	Характар памяшканняў	Нормы у ватах на 1 кв. м.
Установы	Пакоі для заняткаў	5 ват
	Карыдоры	2 »
Гандлёвыя прадпрыемствы	Магазіны	5 »
	Падвалы, склады	1.5 »
	Канторы	5 »
	Знадворнае асвятленне складскога двара	0,4 »
	Ларкі, кіёскі (на памяшканне)	25 »
Вучэбныя ўстановы	Класы, аудыторыі і чытальня	10 »
	Лабараторыя	10 »
	Настаўніцкія	5 »
	Карыдоры і раздзявальні	2 »
Лячэбныя ўстановы	Палаты	4 »
	Карыдоры	2.5 »
	Чакальня	3 »
	Сталовая	4 »
Дзіцячыя ўстановы (яслі і дзіц. сады)	Сталовыя і пакоі для забаў	6 »
	Спальня	2 »
	Раздзявальныя, умывальныя і прыбіральні	3 ват.
	Карыдоры	2,5 »

Катэгорыі спажыўцоў	Характар памяшканняў	Нормы у ватах на 1 кв. м.
Відовішчныя прадпрыемствы (апрача сцэны)	Відовішчныя залы, фае	6 ват
	Курыльныя	2 »
	Карыдоры, вестыбюлі	3 »
	Буфеты	6 »
Цырульні	Рабочы зал на 1 рабочае месца	50 »
	Чакальня	4 »
Лазні-пральні	Раздзявальня, фае	3 »
	Моечныя	4 »
	Карыдоры	2 »
Кафэ-рэстараны	Зал	6 »
	Кухня	7 »
Аптэкі	Асістэнцкія	20 »
	Ручны продаж	5 »
Асвятленне пад'ездаў	Тэатраў, кіно, дамоў культуры, рэстаранаў на 1 пад'езд	30 »
	Жылых дамоў (нумарныя знакі) на дом	10 »

УВАГА: ў выпадку, калі ў пакоі праводзіцца работа на адным рабочым месцы, то павінна быць ужыта мясцовае асвятленне не больш 16—25 ват.

Ва ўсіх магазінах, пасля сканчэння гандлю, свет трэба гасіць поўнасцю, пакідаючы толькі дзяжурнае асвятленне ў размеры не больш 16 ват на 100 квадратных метраў плошчы гандлёвага зала. Дзяжурнае асвятленне гасіць з надыходам світання.

Рэкламнае асвятленне, апрача аптэк, трэба выключаць не пазней 12 гадзін ночы. Праздзельная магутнасць асвятлення кожнай вітрыны ўстанаўляецца на час работы гандлёвых, відовішчных і іншых прадпрыемстваў не звыш 50 ват, а пасля сканчэння работы — 25 ват.

Усё знадворнае асвятленне тэатраў неабходна гасіць, за выключэннем дзяжурнага, пасля пачатку спектакля, запальваючы знадворнае святло на 10 мінут да сканчэння спектакля.

Забараняецца зусім карыстанне электрапечкамі для патрэб ацяплення. Упраўляючыя дамамі павінны не дапускаць карыстанне электралямпамі звыш 16 ват для лесвічных пляцовак, карыдораў і прыбіральняў.

Адказнасць за захаванне ўстаноўленых норм расходвання электраэнергіі на асвятляльныя патрэбы ўскладаецца на кіраўнікоў устаноў, прадпрыемстваў, дырэктараў магазінаў, упраўдамамі, а ў адносінах вулічнага асвятлення — на заг. горкомгасам.

Кіраўнікі ўсіх прадпрыемстваў і ўстаноў павінны вылучыць загадам дзяжурных асоб, адказных за своечасовае ўключэнне і выключэнне святла і вывесіць спіскі дзяжурных на відным месцы.

Пры выяўленні парушэнняў гэтых норм да вінаўных будуць прыменены ўзысканні, прадугледжаныя пастановай горсовета.

ДЫРЭКЦЫЯ УЭСП.

Уп. Галоўлітбела № Б—5939. Менск, друкарня «Звязды», Совецкая, 49.